

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdaje opoldne, večerne izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta	6 „ 60 „ 3 30
četrt leta	3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1903. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri popoldne.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doplačila naročnine se ne oziramo.

Oglasni in posamični se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrste. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellenski v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

V. shod slovanskih časnikaarjev v Plznji.

Slovanski časnikaarji, oni predbojevniki in nositelji slovanske misli, ki so svoje življenje in delovanje posvetili svojemu narodu, da ga vodijo v boj za svoje pravice in svojo samostojnost, so bili letos gostje metropole češkega zahoda, tam, kjer mora češki zivelj biti huje boje z ekspanzivnostjo gospodstva tujca. V takih krajih, kjer narodna samostojnost še ni popolnoma utrjena in mora narod vedno bdeti in stati na straži, da ga tujec zahrbtno ne napade in vrže iz težko priborjene pozicije, na takih nevarnih mestih je srečanje vseh bratov toliko srčnejše, simpatije prebivalstva mnogo globokejše in silijo živahnejše na dan, nego drugod. In res, kraljevska Plzenj je pripravila svojim gostom v istini kraljevski sprejem. Celó Nemci, ki tako radi poltlačujejo take njim neprijetne pojave, so bili prisiljeni, to konstatovati, seveda s primerno zavistjo in zolčjo. To so bili dnevi, ki so se slovanskim časnikaarjem vtisnili globoko v njih rodoljubna srca, kajti videli so, kako mogočno je bratroljubje teh obmejnih stražarjev češke narodne individualnosti, tako, da se ne boji nobenih žrtv, da bi storilo bratom bivanje pri njem čim prijetnejše.

Cela pot od Prage, kjer so se slovanski časnikaarji zbrali, pa do Plznji, je bil en sam triumfalni pohod. Na postajah so bili navdušeno pozdravljani, presrečno sprejeti. Najveličastnejše pa je bilo slavlje v Plznji, kamor so dospeli vsi časnikaarji v soboto popoldne. Ulice od postaje v mesto so bile polne ljudstva, cela Plzenj in okolica sta se zbrala, da pozdravita slovanske goste. Komaj so prisileci zapustili vagone, se je vsula okoli njih množica občinstva, navdušeno jih pozdravljaje, dame so jim razdajale šopke; celi sprejem je bil v resnici tak, kakoršen je med brati, ki se iskreno ljubijo. Goste je pozdravil predsednik tamošnje zveze čeških časnikaarjev, odgovorila sta mu dr. Chyliński in dr. Mazzura. Na to so gostje sedli v vozeve, pozdravljajani od občinstva in obsi-

pani s cvetjem. Ob starih so se zbrali vsi udeležniki v „Meščanski besedi“, kjer jih je čakal mestni svet. V njegovem imenu je pozdravil goste mestni svetnik, pisatelj in profesor Hora. „Niedino stanovska korist“, je rekel, „ki je dala pred petimi leti povod k organizaciji vseh slov. časnikaarjev te države. In v ti trdni zvezi vidijo vsi bratski narodi smeje in vztrajne predbojevnike svojih kulturnih misli in gospodarskih želj; v svojih časnikaarjih imajo slovanski narodi neustrašene branitelje in bojevnike za svoja prava, ki so vedno v prvih vrstah nosili odločno in požrtvovalno prapor svobode in pravice. Pod tem praporom so slov. časnikaarji vodili svoje narode in jih povedejo k boljši in srečnejši bodočnosti.“ V imenu gostov mu je odgovoril Poljak gosp. dr. Chyliński, ki je med drugim rekel: „Delujemo k medsebojnemu spoznanju in zblizanju, ker smo širitelji narodne misli, svojih narodnih običajev in tradicij in svojih idealov. Ker delamo za ta idealna dobra, zato nas javnost počaštuje s takim sprejemom, segajočim od srca k srcu. Mi zahtevamo ravnopravnost, svobodni razvoj ljudstva. (Pritrjevanje.) Hočemo ostati zvesti domovini, svojim idealom in vsemu, kar tvori duh in bistvo civilizacije. Nočemo boja, nočemo nikomur ničesar vzeti, nočemo nikomur delati krivice, pa tudi ne moremo dopustiti, da bi se nam jemale naše pravice, naša svoboda. Stojimo samo na braniku za pravo in pravico.“ Na to so odšli vsi udeleženci v manjšo dvorano, kjer je bil buffet. Krasne gospe in gospice so podajale gostom najzibrajše prigrizke, katere so zalivali s slavnim plzenskim „prazdrojem“.

Zvečer je bila slavnostna predstava v gledišču, ki je še popolnoma novo, otvoreno še-le pred nekoliko meseci. Pela se je veličastna Smetanova „Libuša“. Gostje so imeli priliko, občudovati izborne pevce in pevke. Po predstavi je bil prijateljski večer v „Meščanski besedi“. Za zabavo je skrbelo pevsko društvo „Smetana“, ki se je lani vdeležilo shoda v Ljubljani in že tam zbujaalo občudovanje s svojim krasnim petjem.

Na tem sestanku se je govorilo mnogo iskrenih govorov. Prvi je govoril urednik

Pokorný v imenu pizenjskih žurnalistov, ki je pozdravil dole goste, povdarjaje moralno važnost tega shoda za Plzenj, katero napadajo Nemci, hote jo zopet pridobiti. Posebej je še nazdravil Hrvatoma, ki so bili predmet navdušenih ovacij. Nato so govorili Poljak dr. Ostas zewski-Barański, ki je napil vspehu shoda, povdarjaje, da je slo Poljakom ne za vladno, vedno le za to, biti svobodni med svobodnimi, kar dokazuje že Boleslav Hrabri, ki je hotel že začetkom XI. stol. združiti Poljake in Čehe v obrambo proti nemstvu. Dalje je napil češkim časnikaarjem Rus Markov, dr. Jančiković Čehom, zahvaljuje se jim za simpatije, Hrvatoma izkasaene. Dalje je napil vspehu časnikaarskega shoda Svetozar Hurban-Vajanski; povdarjal je, da razvoja slov. vzajemnosti ne vidi v tako lepi luči, kakor predgovorniki, ker se prepri med Slovani ne zmanjšujejo. Toda en vspeh imajo časnikaarji shodi: ko se snidemo od vseh koncev Slovanstva, smo vsaj vsi sebi enaki bratje. Na to medsebojno spoštovanje polaga veliko važnost. Gosp. Govékar je opravičil Slovence, da jih je tako malo zastopanih. To izvira od tod, ker je med nami malo časnikaarjev po poklicu in opravljajo to funkcijo drugi stanovi. Na to je govoril o vplivu Čehov na razvoj slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja in končal z vsklikom: Živio češki narod! Daje so govorili še Srb Majkić, Hrvatica Jelva Mazzurova, Rus Vsevolod Svjatkovskij iz Petrograda in Poljak Gregor Smolski. Po vsakem govoru je zapel „Smetana“ govornikovo narodno himno. Cel večer je vladalo sevé veliko navdušenje.

Na binkostno nedeljo je bila prva seja došlih časnikaarjev. Ko so si gostje zjutraj ogledali mesto in posetili muzej, kjer se je tiste dni otvorila razstava umetnih vezenj in cipk, so se zbrali ob 10. uri zjutraj v dvorani Valdekovega hotela, da se posvetujejo o svojih stvareh. Na galerijah je bilo tudi jako mnogo občinstva, zlasti dam. Sejo je otvoril predsednik „Zveze slov. časnikaarjev“, Michal Chyliński, sef krakovskega „Czasa“, v lepem govoru, v katerem je konstatoval, da se prijateljske zveze med časnikaarji od

leta do leta bolj vtrjujejo. Golovo ne pretiravam, je rekel, ako trdim, da imajo naši shodi vspeh, da so se odstranili mnogi konflikti v življenju avstrijskih Slovanov, da raste naša vzajemna solidarnost, upoštevaje seveda individualnost vsakega slovanskega naroda. V čim težjem položaju se kateri slovanski narod nahaja, tem gotovjeje mora že sedaj računati na pomoč vse naše celote.

Tajniki so bili imenovani gg. Hejnet iz Plznja, Mileki iz Lvova in Govékar iz Ljubljane. Častnim predsednikom je bil izvoljen deželni poslanec češki g. Schwarz, predsednikom Hrvat dr. Šime Mazzura, namestnikom Rus Markov in Srb A. Fabria.

Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo šefa „Narodnih listov“, Prokopa Grega, o slovanskih tiskovni pisarni. Odbor za njeno ustanovitev je izdelal po eni strani podrobne načrte za organizacijo in po drugi strani začel zbirati sredstva za češko tiskovno pisarno. Delavnost slov. p. bi se razprostirala po vseh avstrijskih deželah in bi imela v vsaki deželi eno središče, ki bi pošiljalo poročila v ostala središča in inozemske časopise in ob enem sprejemalo iz teh središč in od svojih dopisovalcev poročila za svoje domače časnike. Ker pa je za izvedenje tega načrta potrebno skupno delo vseh Slovanov in mnogo denarnih sredstev, in do tega dosedaj še ni prislo, je odbor sklenil, ustanoviti najprej češko tiskovno pisarno, v kateri namen se je že nabralo do 10 tisočakov.

Drugi, ničmanj važen korak bi bilo izdanje seznama slovanskih časnikaarjev, v svrhu, da bi se drugi listi mogli posluževati nepristranskih dopisnikov, ki bi jih o dogodkih v slovanskih deželah obveščali bolje nego pristranski Nemci. Sestavo tega seznama bi mogla prevzeti osrednja zveza slovanskih časnikaarjev. Po daljši debati je bila potrjena volitev delegatov in predlog o sestavi seznama slov. časnikaarjev.

(Konec pride.)

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Odšel je, toda čez trenutek se je z urnimi koraki vrnil ter spregovoril že od daleč s tihim glasom: »Gospod, nesem vam novo in sicer slabo novico.« »Kaj se je zgodilo?« zakliče Matija ter vstane. »Služabnica je zbežala. Služabniki so jo odnesli med konje, strela naj jih udari! in ko so zaspali, se jim je izmuznila kakor kača ter zbežala. Pojdite, gospod.«

Vznemirjeni Matija je odšel urno z Glavačem h konjem, toda pri njih sta našla le jednega služabnika. Ostali so se razpršili po gosti hosti, da poiščejo ubežnico. Vendar pa so jo iskali zaman po goščavi ter so se kmalu vrnili s pobešenimi glavami. Matija jim je jel groziti s pestjo, na to pa se je vrnil k ognjišču, ker ni vedel storiti kaj boljšega.

Čez trenutek je prišel Zbišek, ki je prebdel noč na pragu pred kočjo. Ker ni mogel spati, je začul korake ter hotel sedaj vedeti, kaj se je zgodilo. Matija mu je povedal, kako sta se s Čehom dogovorila, in mu naznanil, da je križarska služabnica zbežala.

»To ni velika nesreča,« je dejal, »ker sedaj bodisi pogine od gladi, ali ako jo najdejo kmetje v gozdu, pa jej oni dajo, kar jej gre, ako je poprej ne

raztrgajo volkovi. Obžalujem samo, da je ušla kazni v Spihovem.«

Zbišek je tudi obžaloval, da je ni zadela kazen, sicer pa je začel to poročilo mirno. Ni pa tudi nasprotoval Čehovemu odhodu s Siegiriedom, ker je bil ravnodušen do vsega, kar se ni tikalo Danuške. In takoj je jel o njej govoriti.

»Jutri jo posadim pred se na konja, in tako odrinem,« je dejal.

»Ali kako jej je? Ali spi?« ga vpraša Matija. Časih nekoliko stoka, toda ne vem, ali v snu, ali v bdenju; nisem hotel, zbuditi jo, da se ne bi prestrašila.«

Daljši razgovor jima pretrga Čeh, kateri zagledavši Zbiška zakliče:

»Ej, tudi vi ste že na nogah! Toda zá-me je čas. Konji so pripravljeni in stari zloodej je že privezan k sedlu. Kmalu bo svitalo, ker sedaj so noči kratke. Ostanite z Bogom, gospod!«

»Potuj z Bogom ter bodi zdrav!«

Toda Glavač odpelje Matijca na stran in mu reče:

»Hotel sem vas še prositi, da... ako bi se kaj pripetilo... veste, gospod... kaka nesreča ali... hitro pošljete glasnika v Spihov. Ako bi mi že odšli iz Spihova, naj se potruji za nami...«

»Prav,« odvrne Matija. Pozabil sem ti tudi reči, da odpelješ Jagjenko v Plock, razumeš? Pojdi ondi k škofu ter mu povej, da je bil pokojni opat njen krstni kum, da je ondi pri škofijstvu shranjena njena oporoka ter ga ob enem poprosi, da jo vzame on v svoje varstvo, kakor je to zapisano v oporoki.«

»Ali ako nam škof zapove, naj ostanemo v Plocku?« »Poslušaj ga v vsem in stori vse tako, kakor ti on svetuje.«

»Nū, torej z Bogom, gospod!«

»Z Bogom!«

II.

Ko je Arnold čul v jutro o tem, da je križarska služabnica zbežala, so je skrivoma nasmehnil ter rekel prav to, kar je rekel poprej Matija, da jo bodisi raztrgajo volkovi, ali pa jo ubijejo Litvini. To je bilo tem verjetnejše, ker so ondodni domačini grozno sovražili ves križarski red in vse, kar je bilo z njimi v zvezi. Može so deloma pritekli k Skirvoillu, deloma pa se spuntali, pobili Nemce in se skrili z rodbinami in z živino v nepristopnih lesnih goščah. Matijčevi ljudje so iskali celo drugi dan ubežnico, toda brez vspeha, zlasti ker je niso iskali preveč vestno, ali to radi tega, ker jim Matija in Zbišek tega nista strogo zapovedala. Ona dva sta namreč imela druge skrbi. Morala sta se požuriti s svojim odhodom v Mazovijo, ter sta hotela odriniti na pot takoj po solnčnem vshodu, toda nista mogla tega storiti, ker je Danuška trdno zaspala ter Zbišek ni dopustil, da bi jo bili zbudili.

On je poslušal, kako je stokala po noči, ter je slutil, da ni spala, sedaj pa je pričakoval kaj dobrega od tega njenega trdega spanja. Dvakrat se je tiho prikradel v kolibo in dvakrat videl pri medli svetlobi, ki je prodirala skozi špranje, njene zaprte oči, odprta usta in temno rudečico na obrazu, kakoršno navadno opazamo pri otrocih.

Sadna razstava in drugi vipavski

kmetijski shod v Prvačini.

(Konec.)

Drugi govornik g. Ernest Klavžar, član srednjega odbora c. kr. kmetijskega društva, je utemeljeval resolucijo, ki se glasi: „Spoznavaje veliko važnost c. kr. kmetijskega društva v Gorici, pozivljamo slovenske kmetovalce na Goriskem, naj mu po svojih močeh pristopijo kot pravi ali kmetski člani, naj se z verno deleže društvenega delovanja in točno izpolnjujejo društvene dolžnosti. C. kr. kmetijsko društvo naj se uravna na podlagi popolne enakopravnosti gledé zastopstva v osrednjem odboru, poslovanja v društvenem uradu in izdavanja društvenih glasil.“ — Govornik je povdarjal važnost kmetskega stanu za našo deželo, ki je eminentno kmetijska dežela. Ako je tako, potem so kmetijski interesi v deželi najvišjega pomena. Treba je, da se vsi faktorji prizadevajo, da dvignejo kmetijstvo na visjo stopinjo. V prvi vrsti je v to poklican kmet sam; isti pa je potreben pouka in podpore, kar je skrb vlade. Nadalje je govornik navajal zgodovino kmetijskih društev, ki imajo v glavnem nalogo dajati kinetu pouka in podpor. Pred skoro 150 leti so se ista ustanovila po vsej Avstriji. Bila so sprva le za privilegirane ljudi, pozneje so pritegovali tudi kakega kmeta zraven; končno po l. 1848. sme vsaki posestnik s obodno pristopiti. — Primerjal je nadalje kmetijsko društvo, kakor je pri nas danes in kakor je bilo pod grofom Coroninijem. Grof Coronini je bil res vnet za to društvo. Pod njim se je delalo za oba dela dežele enako. Danes tega ni več. Vsled tega je končno pozval kmetovalce, naj se z vso verno oprijmejo tega društva, ki je po njegovem mnenju za deželni zborom najvažnejša korporacija, na kar se je resolucija sprejela enoglasno.

G. Gombač iz Ljubljane je rekel med drugim: Jaz sem danes med Vami faktično potovalni učitelj, ker za me je odločen drug kraj, sosedna Kranjska. Prišel sem več iz radovednosti med Vas, da se kot učitelj v sosedni Kranjski in Vaš sorojak sam prepričam, koliko Vi napredujete napram nam. Moram priznati, da sem bil presenečen od tega, kar sem danes videl. Nikdar ne bi bil kaj takega pričakoval. Ta razstava Vam gotovo prinese veliko sadu in dobička. Vi pa morate sami priznati, da ste do tega prišli le potom pouka. Dandanes je pouka treba v vsakem kraju. Ničte se ni tako učen, da ne bi bil potreben pouka. Svoj čas je bil v ministerstvu mož, ki je trdil, da ni treba potovalnih učiteljev, ker je kmetijsko vprašanje že rešeno. Če pa danes pogledate okoli, videli boste, da je bil ta izgovor jako nesmišeln. Pouk je bil potreben in pouk bo še potreben. (Na to je navedel govornik imena onih, ki so bili odlikovani za sadje ter posebej omenjal požrtvovalno delovanje gosp.

nadučitelja Orla). S tem ste veliko pokazali in jaz kot v sosedni deželi deželna oseba izrekam edino le to željo, da bi se to, kar ste Vi danes pokazali, ne omejilo le na Prvačino, ampak da bi se raztegnilo tudi na našo sosednjo kranjsko Vipavsko, ki si je bila svoj čas pridobila tudi svetovno ime z razposiljanjem sadja, danes pa vladajo tam žalostne razmere. Želim, da bi se vsi v vipavski dolini, goriski in kranjski, bivajoči kolikor mogoče združili ter si v bodoče pridobili in tudi ohranili tisto ime, kakršno jim gre.

G. Makso Lichen iz Rihemberga je stavil sledečo resolucijo, ki se je tudi enoglasno sprejela:

„Visoki deželni zbor se pozivlja, da ukrene v sporazumu s predstojniki občinskih zastopov in onimi vinarskih in sadjarskih društev na Goriskem vse potrebno, da se vstroji čim prej deželni zakon, ki naj vredi obrambo proti slani.“ V utemeljevanju je med drugim govoril sledeče: Z veseljem zasledujem napredek in veliko spremembo med našim kmetskim ljudstvom, osobito od razstave v Kasovljah sem. Tista razstava je pokazala, da naš kmet premore mnogo več, kakor si je prej vsaki zase mislil. Današnja razstava je nasledek temu. Ta razstava naj vzpodbuja posestnike in kmete, da se oprijmejo osobito nasajanja črešenj v vseh legah. Črešnje nam kažejo tip vipavske sadjejeje. One so prvi in najdražji pridelek našega kmeta in zato se morajo s posebnim zanimanjem razširiti. Današnja razstava bodi v posebno priporočilo vsem posestnikom na Vipavskem, ker je pri nas črešnja prvi sad, ki dela takorekoč reklamo za drugo poznejše sadje. — Ker se je s to razstavo združil tudi shod, katerega namen je: kmeta poučiti in slišati iz njegovih ust njegove težnje, porabim tudi to priliko, da spregovorim o vprašanju, ki sega nam posestnikom globoko v naše gospodarstvo. Lepo je gospodariti onemu, ki ima denar, kateremu je to le sport. Temu je vsejedno, če kaj pridela, ali ne. Drugače pa je pri nas. Nam se je boriti s tisoči težav in nevarnostij, in med temi v prvi vrsti t. naravo. Može se gotovo spominjate 4. V. t. l. in tudi prejšnjih takih tednov. Vi se trudite od zore do mraka, še po noči Vam ne da miru skrb za družino, kar brez noč pa pride slana in pokonča vse pridelke. Mi imamo deželne postave proti različnim škodljivcem naših pridelkov, ali postave, ki bi sistemizirale, kako se imamo braniti proti slani, nima se. In slana provzroča najobutljivejšo škodo povsod tam, kjer je zamraz s severa v nižave. Na Spodnjem Avstrijskem je deželna postava, kako imajo občinski zastopi postopati proti temu škodljivcu. Ker je pri nas sadje eden najglavnejših pridelkov, moramo vsekakor v tem oziru kaj ukreniti. Občinski zastopi bi morali prispevati male doneske, ki bi se nabirali ob času, ko nastopi spomlad, da bi s temi priredili potrebne naprave. K temu bi morala seveda prispevati tudi dežela. V novejšem času ob-

staja neka iznajdba, ki tudi razmeroma malo stane. Dotični aparat se pokrije s steljo in podobnim in ko se bliža temperatura od 4° do 0°, se isti sam vname. Pri teh aparatih ni treba nikakega nadzorstva. Ker se do danes ni nič ukrenilo, stavljam resolucijo v tem smislu. —

Posl. Grča je stavil sledečo resolucijo: Visoka vlada se pozivlja, naj naloži na italijanska vina tako visoko uvoznino, da ne bodo mogla več z našimi vini tekmovali ter je ista po primernem utemeljevanju bila tudi enoglasno sprejeta.

G. Ivan Budin iz Zalosč je stavil dve resoluciji, ki ste se tudi enoglasno sprejeli, in sicer: 1) Visoka vlada se prosi, da bi nagradila one kmetovalce v vipavski dolini, ki se izkažejo z vzornim sadovnjakom; 2) Visoka vlada se pozivlja, da naloži na sadje, ki prihaja iz Italije v našo državo, uvoznino vsaj 16 K v zlatu za vsaki meterski stot vpeljanega sadja. — V utemeljevanju teh resolucij je navajal, da so se pred leti tisti vinorejci, ki so imeli vzorno narejene ameriške trte, nagradili in dandanes so dobili tisti veselje do trtoreje in se vidi pri njih jako lep napredek. Isto velja tudi za sadjejeje. Ako bi se vzorni sadjejeji nagradili, dobili bi tudi več veselja od tega, in drugi bi jih posnemali. — Kakor je vinska klavzula velik škodljivec vipavskega kmeta pri prodaji vina, tako pa je tudi sadje, ki prihaja iz Italije v severne kraje naše države, jako nevaren konkurent našemu sadju, ker se uvažuje k nam brez vsake colnine, med tem ko moramo mi plačevati Nemčiji za vsak q vpeljanega sadja 16 K. —

Po govoru g. Budina je predsednik g. Jakontič zahvaljujé g. Antona Štreklja in g. nadučitelja Orla za njiju trudapolno in požrtvovalno delo pri razstavi ter naglašujé, da so se Prvačkovci res izkazali vredni, da jih je imenoval zavedne in inteligentne posestnike, zaključil shod.

Po shodu je komisija pričela pokušnjo vin ter odlikovala razstavljalce sledeče:

Razvrstitev odlikovanih vin.

I. razred: 1. Franc Gregorič, Prvačina st. 49, navadna belina (leto trgatve) 1902; 2. Alojz Krševan, Gradišče, navadna belina 1902; 3. Slov. odd. dež. kmetijske sole, Gorica, vlaški rizling 1895; 4. Slov. odd. dež. kmetijske sole, Gorica, vlaški rizling 1898; 5. Slov. odd. dež. kmetijske sole, Gorica, vlaški rizling 1894; 6. Ivan Nardin, Vogersko, bordo x m. frankinja 1902; 7. Slov. odd. dež. kmetijske sole, Gorica, modra frankinja 1896; 8. Slov. odd. dež. kmetijske sole, Gorica, bordo, 1897; 9. Anton Kozem, Prvačina, navadna črnina 1902; 10. Josip Mrevlje, Dornberg, navadna belina 1902; 11. Andrej Furlani, (Gočev) Prvačina, beli moškat 1901; 12. Andrej Furlani, (Gočev) Prvačina, beli moškat 1902; 13. Miha Žorž, Gradišče, navadna belina 1902; 14. Ivan Bizjak, Dornberg, rizling 1902; 15. France Zgonik,

Cvetroz-Rihemberg, navadna belina 1902; 16. Ivan Budin, Zalosč, navadna črnina 1902; 17. France Drufova, Dornberg, visnjev burgundec 1902; 18. Jože Vodopivec, Dornberg st. 132, navadna črnina 1902; 19. Pavel Šušmelj, Prvačina, modra frankinja 1902; 20. Andrej Sever, Prvačina, visnjev burgundec 1902; 21. Jožef Primožič, župnik, Prvačina, burg. x m. frank. x rulandec 1902; 22. Andrej Furlani, (Gočev) Prvačina, modra frankinja 1902.

II. razred: 23. Jurij Furlani, Prvačina, navadna belina 1902; 24. Ivan Saunig, Bilje, navadna belina 1902; 25. Jožef Mrtolija, Selo st. 12, navadna belina 1902; 26. Jožef Mozetič, Prvačina, navadna belina 1902; 27. Ivan Saunig, Bilje, navadna belina 1902; 28. Anton Kozem, Prvačina, navadna belina 1902; 29. Jože Koc, krčmar, Prvačina, navadna belina 1902; 30. Ivan Bizjak, Dornberg, navadna belina 1902; 31. France Gregorin, (Peščetov) Prvačina, mejina 1902; 32. Slov. odd. dež. kmet. sole, Gorica, savignon 1899; 33. Jože Gregorič, Prvačina, navadna belina 34. Jože Vodopivec, Dornberg st. 132, nav. belina 1902; 35. Ivan Saunig, Bilje, grganija 1902; 36. Henrik Črmelj, Vrtovin, navadna belina 1902; 37. Andrej Pahor, Prvačina, teran ? 38. Jakop Gregorič, (znidar) Prvačina, brzamin 1902; 39. Ivan Bizjak, Dornberg, teran 1902; 40. Jože Persič, Prvačina, M. frank. x portugalka 1902.

III. razred: 41. Jožef Gregorič, Prvačina, nav. belina 1902; 42. Josip Kodrič, Brje, nav. belina 1902; 43. Andrej Sever, Prvačina, nav. belina 1902; 44. Andrej Gregorič, Vogersko, nav. belina 1902; 45. Peter Krševan, Osevljek, brzamin 1901; 46. Jožef Primožič, župnik, Prvačina, nav. belina 1902; 47. France Brce, Dornberg, nav. belina 1902; 48. Kočevar, Brje, nav. belina 1902; 49. Anton Berlot, župnik, Vogersko, cividin 1902; 50. Josip Krpan, Prvačina, nav. belina 1902; 51. Anton Berlot župnik, Vogersko, nav. belina 1900; 52. Turk, Brje st. 125, nav. belina 1902; 53. Sever, Rihemberg st. 299, nav. belina 1902; 54. Karel Krševan, Dornberg, nav. belina 1902; 55. Andrej Slejko, Velike Žablje, nav. belina 1902; 56. Jožef Čebon, Brje, nav. črnina 1902.

Razstava je bila otvorjena še do binkešnega torka zvečer. Mi se ne spuščamo dalje v oceno te razstave. To gotovo preskrbi kak strokovnjak. To pa lahko rečemo, da so napredni Prvačkovci s to razstavo pokazali, da jim je res za napredek, kateri se v prvi vrsti in najlepše pokaže v gospodarskem napredovanju. Želimo vrlim Prvačkovcem in sploh vsem Vipavcem, da korakajo naprej po poti, katero so si začrtali z razstavo v Kasovljah in v Prvačini, ter da nam pokažejo kmalu še kaj popolnejšega, kakor se to zahteva od naprednega ljudstva.

(Dalje v prilogi.)

V njem se je kar od ganutja tajalo srce in potihoma jej je dejal: »Bog ti daj dober počitek in zdravje, moja cvetka najdražja!« Čez trenutek je dodal: »Končano je tvoje trpljenje, končan jok in usmiljeni Jezus da, da bo tvoja sreča mnogo večja, nego voda reke, katere ni moči preplavati.« In ker je imel blago in dobro dušo, se je povzdignil v duhu k Bogu ter vprašal samega sebe, s čim mu vrne, kako se mu skaže hvaležnega, koliko odpošlje nekateri cerkvi zrnja, čred, voska, ali drugih temu podobnih in Bogu prijetnih plodov? In takoj bi bil obljubil ter temeljito navel vse, kar obljubljuje, vsekako pa si je še premislil ter rekel, da še rajše počaka, ker še ni vedel, v kakem stanju se sprebudi Danuška. Ni imel še zagotovila, za kako dobroto se bo moral zahvaljevati.

Dasi je Matija vedel, da bodo povsem varni še le v krajini kneza Danuša, je bil takisto prepričan, da Danuški ne gre kratiti počitka, kateri jedini jo morda utegne rešiti. Dasi je imel pripravljene za odhod ljudi in konje, je vsekako le še čakal.

Ko je pa že minil poldan ter je ona še zmerom spala, sta bila oba vznemirjena. Zbišek, ki je neprestano kukal skozi špranje v kočico in na vrata, je šel že tretjič v sobo ter se vsedel na panj, ki ga je križarska služabnica sinoči privarila k postelji, da je na njem preoblekla Danuško.

Zbišek se je vsedel ter jo začel gledati. Ona ni odprla oči, toda čez toliko časa, kolikor ga je treba, da človek počasi odmoli Očenaš in Češčeno Marijo, so jej usta zadrgetala in ona je zašepetala, kakor bi videla skozi zaprte trepalnice:

»Zbišek!«

Zgrudi se pred njo na kolena, prime njene slabe in medle ročice, jame jih poljubovati ter govori s tresočim se glasom:

»Hvala Bogu! Danuška! Ali si me spoznala?« Njegov glas jo je popolnoma vzbudil. Vsedla se je na posteljo ter ponavljala z odprtimi ustmi:

»Zbišek!«

Nekaj časa je pomežikavala z očmi, potem pa se je ogledala okrog, kakor bi se nečemu čudila.

»Ti nisi več v sužnosti!« jej reče Zbišek. »Jaz sem te rešil iz njihovih rok, in sedaj potujemo v Spihov.«

Toda ona se oprostí njegovih rok ter reče:

»To je vse radi tega, ker ni bilo očetovega dovoljenja. Kje je kneginja?«

»Zavedi se, moja jagodica! Kneginja je daleč, mi pa smo te vzeli Nemcem.«

Ali ona, kakor da ne bi slišala teh besed ter govorila sama sebi, pa reče:

»Vzeli so mi pljunko ter jo razbili ob zid.«

»Za Boga dragoga!« zakliče Zbišek.

Še le sedaj je zapazil, da so te oči kalne, brez zavesti in nenavadno leskeče, a lice da jej kar gori. V tem hipu mu šine v glavo misel, da je Danuška morda težko bolna in da je njegovo ime izrekla le radi tega, ker se jej je prikazal v vročnici.

In srce mu je zadrgetalo od strahu in hladen pot mu je pokrnil čelo.

»Danuška!« je dejal, »ali me vidiš in me razumeš?«

»Ona pa mu odvrne s ponižnim in plahim glasom:

»Vode! Vode!«

»Usmiljeni Jezus!«

In Zbišek steče iz sobe. Pred durmi sreča staroga Matijca, kj je prišel ter hotel videti, kako se ima Danuška. Zaklical mu le jedno besedo »vode!« ter stekel k vrelcu, ki je izviral izpod mahu, ne daleč v gosti goščavi.

Čez trenutek se vrne s posodo ter jo da Danuški,

katera jame poželjivo piti hladno vodo. Še poprej pa je stopil v sobo Matija, pogledal bolnico ter postal resen.

»Ali jo kuha vročnica?« je vprašal.

»Da,« odvrne Zbišek.

»Ali razume, kaj jej govoriš?«

»Ne.«

Starec se še huje zgane, potem dvigne roko ter se jame z njo drgniti po vratu in po hrbtu.

»Kaj naj storimo?«

»Ne vem.«

»Samo nekaj nam še preostaja...« prične govoriti Matija.

Toda Danuška mu preseka besedo. Mahoma neha piti, vpre vanj svoje leskeče in od vročnice razširjene oči ter reče:

»Niti vama nisem ničesar zakrivila. Imejta usmiljenje!«

»Saj imam usmiljenje s teboj, drago moje dete, in ti želim vse dobro,« jej odvrne močno ganjen stari vitez.

In k Zbišku obrnjen dodá:

»Čuj! Tukaj je ne moremo pustiti. Ko jo veter opiha in solnce dobro ogreje, pa jej utegne biti bolje. Ne izpostavlja, mladenič, glave, marveč odnesi Danuško v one nosilnice, v katerih so jo prinesli, ali na sedlo, in potem na pot! Ali razumeš?«

Po teh besedah stopi iz sobe, da da zadnja povelja; toda komaj pogleda pred se, obstane na mestu kakor vzdian.

Velika množica pešcev, oboroženih s kopji in sulicami, je od vseh štirih strani nalik zidu obkoljevala kolibo, kupe oglja in poljano.

»Nemci!« si domisli Matija.

In njegove duše se polasti groza. Kakor bi trenil,

DOPISI.

Iz kočjanske županije, dne 3. jun. 1903. — „Gorica“ je priobčila v 26. stav. dopis iz Kozane z dne 26. m. m. Niti daleč nam ni prišlo na um, da se dobi človeško bitje, ki bi se drznilo zagovarjati v javnem listu take famoznosti in skandalskosti, kakoršne so se dogajale pri nepozabnih obdobjih v Kozani. Da se človek, kateremu bi morala biti nad vse sveta pravica in resnica, povzpne do tega, da na tak način blati iste ter z debelimi lažmi, kakoršnih bi bil zmožen le kak cigan, farba javnost in v prvi vrsti čitatelje „Gorice“ in „Primorskega lista“, presega že vse meje. G. dopisnik, kakor je razvidno iz Vašega poročila o obč. vol., je v Vašem bitju ugasnil sleherni pojav resničnosti — pa pri vsem tem kot poročevalec javnih listov bi moral upoštevati dejstvo, da z lažmi se list sramoti in s tem istega ugled krati. In tako je!

Čitatelji „Gorice“ in „Primorskega lista“, katerim so podrobno znane vse okoliščine o prefriganjih volitvah v Kozani, kar strmi jo rekcija: „Zdaj vemo, kaka istinita poročila citamo v imenovanjih listih“. Pa g. dopisnik si je najbrže vso stvar drugače tolmačil, in to na način: saj v gorenji stranki ni sposobnega peresa, ki bi udarilo krivico po zobeh, in tako zakrijemo vse sleparstvo in blamažo pod ogrinjalo stroge postavnosti in pravice! Bedaki, saj istih niti ne poznate! Kaj mislite, da živimo še v srednjem veku? Ali morda mislite, da ljudstvo ima pokrite oči v nepredorne mreže in kot tako ne bo videlo krivice, katero ste mu Vi prizadjali pri volitvah? Ali morda mislite, da smo samo za to, da delamo od jutranje zore do trdega mraka, in da iz trde briske opoke v potu svojega obraza dobimo krajcar, s katerim naj polnimo občinsko blagajno? A kadar nam je treba po našem lastnem prepričanju povzdigniti svoj volilni glas, kakor nam je to zanjeno po naših državljanskih postavah v prospeh in povzdigo obnega blaga naše obširne županije, tedaj vi nas ne poznate in stavite nam okrog grla zanjko v okvirju sleparstva in hočete nam po sili udušiti glas našega prepričanja. In Vi hinavci se drznete pisati v Svojem dopisu, ki je skovan na pristnem laži-polju, med drugim tudi to-le: „Po končani triletni dobi dosedanjega obč. zastopa si je županstvo priskrbelo davkarski izkaz, sestavljen na podlagi davčnih predpisov za leto 1902., in na temelju tega izkaza je strogo po zakonitih določilih sestavilo imenik volilcev.“ Torej, kakor je soditi iz Vašega poročila, kjer je doba prve dni meseca aprila lanskega leta minula dosedanjemu obč. zastopu, bi županstvo že koncem aprila pr. l. imelo preskrbljen davčni izkaz. Torej uračunsi vse predpriprave za obč. vol. to je: sestavo imenika volilcev in štiritedensko dobo za pregled imenika, kakor tudi čas za eventualne reklamacije, bi se koncem vseh kon-

cev morala vršiti volitev meseca julija lanskega leta.

Povejte nam Vi, lažnjivi dopisun, zakaj se ni to zgodilo? Morda zato ne, ker ni slišala županova stranka še tedaj na trdih nogah. Zatorej ker je bila žup. stranka še v oni za njo dvomljivi dobi nezadostna, je bilo treba po Vašem mnenju volitve zategniti, ter razviti tihotapsko agitacijo in informirati se pri volilcih, na katero stran bodo volili. Če se pokaže, da volilec diši po županovi stranki, se ga upiše z vsemi natančnostimi v imenik, če ne, pa ne.

In da se proti-županov. volilca vpisati v imenik namenoma „ranjcega“, tudi če je oče živ, ali pa namesto r. Matevža r. Matija, pa na tak način bo že šlo pri volitvah za sveto zmagi. Pomaga naj, kar more pomagati. Da smo imeli v imeniku premnogo podobnih slučajev, kakor gori omenjeno, ki so županov. str. pri volitvi dobro došli in da se isti po „nedolžni“ pomoti v imenik vrinili, nas ne prepriča nesramni in lažnjivi dopisun. Povejte nam Vi, zavijalec resnice, to: „Ako bi bil imenik na temelju davkarskega izkaza sestavljen, zakaj se davčne knjižice dotičnih volilcev z imenikom niso strinjale?“ Ali davkarja ne vpiše imena davkonosca v davčno knjižico na podlagi katastra? Povejte nam Vi, „pravicoljub“, zakaj so bili županu dobro poznani volilci, vpisani ne v lastni ampak v drugi občini? No, morda zato, ker ni bil županov volilec! Kako je to, da župan dobro poznane osebe in celo podžupani, katerim se ima župan zahvaliti, da je splezal na županski stolec in katere veljavne osebe se krepko korakajo po tej solzni dolini, so bile vpisane kot mrtve v imenik? Zvedevši iz dostavljenega povabila, da so kot mrtvi vpisani v imenik, podali so se s sinom-volilecem na volišče, da bi omogočili s svojo navzočnostjo pri volilni komisiji glas sinavolilca, ali tudi to ni nič pomagalo.

Ako je bil imenik sestavljen po davkarskem izkazu, zakaj se je bal župan davk. izkaz razpoložiti poleg imenika v obč. uradu, iz katerega bi se bili veliki osvedočili, ali so na podlagi izkaza dav. pravilno v imeniku vpisani. Kaj je bolj pravilno, da se nahaja davkarski izkaz v občinskem uradu, katerega občina plača, občinarjem na pregled, ali da greje županovo mizo v njegovi hiši skozi ednajet mesecev njemu v zabavo? Da ni pri naših volilcih v katastru vse v redu, to priznavamo i mi.

Da pa tudi peščica županovih volilcev nima svoj kataster urejen, to nam mora pritriliti lažnjivi dopisnik sam. Po tem takem bi morale biti nerednosti pri obeh strankah, ne pa izključno pri proti-županovi stranki. Baje so se volitve tudi tako dolgo zavlečevale, da se je z nesramno agitacijo in z raznimi neizvršljivimi obljubami skrhani županski stolec „stukiral“ in „lustriral“ na podlagi verskih resnic (saj tako govorijo hudomušni jeziki) ter da se na isti stolček spet posadi steber sv. Petra, ker drugače bi bila vera po

nazorih županovih pristavev v tej županiji v nevarnosti. Ali kako da se sveta stvar podpira, so nam v najbolje svetočilo naše občinske volitve in poročevanje o istih po veleposobnem kozanskem dopisunu. No, glede tega smo zdaj na čistem! O ti grda hinavščina! Gospod dopisnik, ako hočete javnosti reči: „Sine ira et studio“ in „svet naj sodi“, moralo bi Vam biti na tem kot „kremenitemu delavcu“ v vinogradu gospodovem ležeče, da dajete javnosti zanesljiva in resnična poročila in ako bi Vi to storili, bi javnost izrekla sodbo:

„Proti-županova str. je v dveh razredih častno propadla, a nasprotna druhal, da rabimo dopisnikov izraz, zmagala nesramno pod zastavo verskega terorizma.“

(Konec pride.)

Iz Mirnika. (G. županu Antonu Blažiču z ozirom na dopis iz Kozbane v 41. in 42. stav. „Gorice“). — Bodite uverjeni, g. župan, da nas je mnogo bolj razveselilo, da smo Vaš podpis izvalili; kajti menili smo, da je kak drugi tič dopisnik „Prim. lista“. No, zdaj poznamo tudi mi Vašo kovačnico. Tudi slučajno ni prišlo do tega, kakor Vi pravite, ampak Vaš dopis je izvalil, s tem da ste obdolžili razne osebe v Mirniku in Golembrodu, da lažejo in obrekujejo. Vedite, da s tem ste razžalili tudi osebe, ki nimajo pri tej stvari ničesa opraviti. To Vam o priliki kateri prizadetih gospodov gotovo pojasni. Tu Vam zopet povemo v obraz, da ako je c. kr. namestništvo odbilo utok iz morebitnih ozirov, še ni dokaz, da je bil utok lažnjiv. Vaše domisljavo dokazovanje gledé točke 2. je popolnoma neutemeljeno, ker je tudi ta slučaj resničen.

C. kr. namestništvo je odgovorilo, da v tako majhnem kraju, kakor je Kozbana, ni sicer neobhodno potrebno natančneje določiti volilnega kraja. Reklo pa ni, da se utok odbije, ker temelji na lažljivih podatkih. Odgovornega za Vašo razžalitev smatramo Vas, dokler ne dokažete svoje trditve, kajti namestništvo ni dalo s svojim odgovorom nikakega povoda, da nas Vi obrekuje. Vaš dopis obravnava vse drugo, le tega ne, kar smo zahtevali. Tirjate od nas, naj nastajemo vse točke, katere smo označili v utoku. Mi smo to že naredili v prvem dopisu. Ako Vi veste, da je bilo več točk, pa jih Vi povejte; kajti mi ne vemo za nje. Ven torej: Pokažite, koga smo hoteli nafariati. Z Vašim mencanjem o točki 2. niste ničesa dokazali, zato zahtevamo še enkrat, da nam dokažete točko po točki, katera je laž, in še ne bo cel kvintal dokazan. Dokler tega ne dokažete, smatramo Vas za obrekovalca.

Sedaj pa pogledjmo nekoliko Vaše čenčanje. Da ste nam ponujali 10 zastopnikov, to je res. Treba pa, da tudi poveste, da ste si pridržali pravico odločevati, kdo in kje naj bodo. Ali se nam je s tem pustila prosta roka? Če ste se hoteli pokazati toliko pravični, da nam ponujate celó 10 zastopnikov,

čemu niste prišli prej na dan s svojo pravičnostjo, pa ne šele na dan volitve?

To je bil le manever Vaše stranke. Vodo ste zblodili ter ribarili v njej. Kajti med pogajanjem so Vasi lepo volili, a ko bi imeli priti nasi na vrsto, tedaj je bilo že poldne in vrata so se zaprla. Še ven ste nas metali (Iv. Magnan); to je Vaša ponudba, s katero hočete farbat. Dalje Vas tudi opominimo, da ne obračajte naših besed. Gledé sredstev pri mostu, cesti itd. Vam ni nič mari, kje smo jih dobili; povedali smo, da smo to dosegli, ne da smo ne župani, ne starešine, ne odborniki. Po teh stolihi se le Vam cedé sline. Saj odklanjate županski stol že odkar ste župan ter se pridružujete in hudicate, da ne marate biti niti v občinskem odboru. Tudi globe ste že večkrat plačali, ker ste se odpovedali, kaj ne? Še pri zadnjih volitvah ste trdili proti Antonu Štakola, da ne marate biti ne župan niti občinski odbornik. Ko je prišel na vrsto prvi volilni razred, ste se pa celó prvi samega sebe volili. To je farbanje, vidite! Da Vas je sram novega obč. odbora, je drugi vzrok, a ne tisti, ki ga navajate Vi. Povejte rajši odkrito, da Vas ne marajo več županom voliti, ker so se komu odprle morda oči, pred svetom pa se pobahajte, da odklanjate županski stol, dasi celó vrabci na strehi čukajo, da bi bil zopet neznanako rad le Vi. Da se nam cedé sline po tajnistvu, to je le Vaša bolna domisljaja. Pravite, da zaradi toče ne morete ničesar storiti. Saj dobivate podpore. Res, čudno je tudi to, da so po Vašem mnenju valed toče posestniki v Kozbani in okolici obubožali, a samo Vi ste obogateli ter postali celó veleposestniki.

To mora biti res čudo božje, sv. Juri Vas mora imeti posebno rad. Za danes naj bode zadosti. Opominimo Vas pa še enkrat: odgovorite na našo zahtevo in ne ogibajte se naših „rožic“, kakor mačka vrelega močnika.

Lenart Demartini, Janez Piculin, Anton Zgubin, Franc Kavčič, Dominik Zgubin.

Domache in razne novice.

„Goriška ljudska posojilnica“. — Opozarjamo na bilanco in na račun zgube in dobička tega zavoda za preteklo poslovno leto 1902., kar se nahaja na zadnji strani današnje številke. Številke govorijo jasno o lepem napredku „Goriške ljudske posojilnice“.

Kdo ni hotel? — V celjski „Domovini“ smo čitali to-le notico:

„Gorica za Hrvate. Goriški Slovenci so sklicali dva shoda obenem, na katerih naj bi se protestiralo proti dogodkom na Hrvatskem. Nadejali smo se, da bo vsaj želja, da se izrazi našim krvnim bratom sočutje v njihovi nesreči, združila ves slovenski narod, ako tudi samo za kratek čas, v nekdanji sugi, ali zmotili smo se. Na Goriškem je žalostni razpor med slovenskim narodom tako hud, da se

pograbi za držaj svojega meča, ter stisne zobe. In tako je stal podoben divji zveri, katero iznenadoma napadejo lovci in katera se pripravlja na obupno branbo.

Tu zagleda, da se bliža k njemu orjaški Arnold z nekim drugim vitezom, ter mu reče:

„Sreča je opoteča. Doslej sem bil jaz vaš suženj, sedaj pa ste vi moji jetniki.“

Po teh besedah pogleda ošabno starega viteza, kakor na bitje, ki je mnogo nižje od njega. Ni bil to zloben človek, niti preveč okruten, toda imel je napako, lastno vsem Križarjem, ki so bili spoštljivi in celo ponižni v nesreči, ošabni in prezirljivi pa nasproti premaganim, zlasti kadar so dobro čutili svojo moč.

„Vi ste moji sužnji!“ ponovi Arnold ponosno.

Stari vitez pogleda mračno naokrog. V njegovih prsih ni bilo preveč plašljivo, niti preveč pogumno srce. Ko bi bil sedel oborožen na svojem bojnem konju, ko bi imel na svoji strani Zbiška in ako bi oba imela meče v rokah, sekire, ali ona grozna kopja, s katerimi so se takratni leški plemiči znali izvrstno boriti, pa bi bil poskusil prodreti oni zid kopij in sabelj, ki ga je obkoljeval. Toda Matija je stal tu pred Arnoldom na tleh, popolnoma sam in brez oklepa in ko je videl, da so njegovi vojaki že zmetali od sebe svoje orožje, ko se je spomnil, da je Zbišek v kočici pri Danuški takisto brez orožja, je razvidel, kot izkušen človek in veščak v borbi, da tu ni nobene pomoči.

Za to izvleče polagoma svoj meč iz nožnice ter ga vrže pred noge onemu vitezu, ki je stal poleg Arnolda. Ta pa se začudi, kakor tudi Arnold, ter mu ljubeznivo reče v čisti poljščini:

„Vaše ime, gospod. Jaz vas ne dam zvezati, ako mi daste svojo pošteno besedo, ker vidim, da ste

opasan vitez in ker ste po človeški ravnali z mojim bratom.“

„Jaz vam dam svojo pošteno besedo,“ mu odvrne Matija.

In ko je povedal, kdo je, vpraša še, ali sme iti v kočjo in svariti svojega sinovca, da ne napravi kake neumnosti. Ko mu tujca to dovolita, izgine skozi duri ter se čez malo časa vrne z „mizerikordijo“ v roki.

„Moj sinovec nima niti meča pri sebi,“ reče, „ter prosi, dokler ne odrinete, da bi smel ostati pri svoji ženi.“

„Pa naj ostane,“ reče Arnoldov brat; „pošljem mu hrane in pijače, ker še ne odrinemo tako kmalu, kajti moji ljudje so vtrujeni in tudi mi smo potrebni hrane in počitka. Vljudno vabim tudi vas, gospod, da greste z nami.“

Po teh besedah se obrnejo ter odidejo k onemu ognjišču, pri katerem je prebil Matija vso noč; toda bodisi iz ponosa, ali iz prostastva, s katerim so se odlikovali mnogi Križarji, sta šla Nemca naprej, pustivši Matijca zadej. Toda on, kot jako izkušen človek, ki je poznal dobro vse viteške običaje v vsakem slučaju, ju vpraša:

„Ali me zavete, gospod, kot gosta, ali kakor sužnja?“

Arnoldovega brata jame biti sram, zato obstane in reče:

„Pojdite, gospod, naprej!“

Stari vitez stopi naprej; ker se pa ni hotel zameriti človeku, od katerega je bilo mnogo odvisno, mu reče:

„Vidi se, gospod, da vi ne govorite le razne jezik, marveč da počate vse viteške običaje.“

Na to spregovori Arnold, ki je razumel le nekatere besede:

„Wolfgang, za kaj gre in kaj govori on?“

„On govori resnico!“ odvrne Wolfgang, kateremu so očividno ugajale Matijeve besede.

Na to sedejo k ognjišču in služabniki jim prinesó jed in pijačo. Nauk, ki ga je dal Nemcem Matija, ni ostal brez koristi, ker mu je dajal Wolfgang tudi pri jedi prednost. Iz razgovora pri tem je izvedel stari vitez, na kak način sta padla z Zbiškom Nemcem v sužnost.

Wolfgang, mlajši brat Arnoldov, je tudi vodil čuhovske pešce nad spuntane Žmudce proti Gotteswerderu; ker pa so pešci prihajali iz jako oddaljenega kraja, niso mogli dospeti o pravem času. Arnold ni maral čakati na nje, ker je vedel, da potoma naleti na druge čete pešcev, ki so prihajale iz raznih mest in gradov na litevski meji. Radi tega je dospel mlajši brat nekoliko dnij pozneje in nahajal se je baš na poti v bližini ogljarske kolibe, ko mu je križarska služabnica, ki je zbežala po noči, prišla povedat vse, kar se je zgodilo z njegovim starejšim bratom. Arnold je poslušal z zadovoljnostjo to pripovedovanje, ki mu ga je ponovil brat v nemškem jeziku, ter je rekel končno, da si je domisljeval, da bi se utegnili vse tako zgoditi.

Zviti Matija, ki si je znal pomagati v vsakem slučaju, je pomislil, da je potrebno si oba Nemca še bolj nakloniti, zatogadel je dejal čez nekaj časa:

„Velika nesreča je pasti v sužnost, vendar jaz hvalim Boga za to, da me ni izročil v kake druge, marveč v vajine roke, ker vidva sta prava viteza, ki spoštujeta viteško čast.“

Wolfgang na to pomežika z očmi in pokima z glavo, seveda dovolj hladno, toda z očividno zadovoljnostjo.

(Dalje pride.)

niti sedaj ni dal poravnati, ker — niso hoteli*.

Kdor čita to notico, ne dobi pravega utisa, kako je bilo pravzaprav s tem, da sta se priredila dva protestna shoda proti razmeram na Hrvaškem. Mi smo vendar dosti jasno povedali, da želimo skupne manifestacije goristih Slovencev za brate Hrvate, kakor se je vršila v Ljubljani taka skupna manifestacija, na kateri so nastopili naprednjaki, klerikalci in soc. demokratije. Ali naši klerikalci so jo pogrnili drugič. Gregorčiču je pri srcu tista zaspala „Sloga“, in to je hotel malce vzbuditi v življenje ob tej priliki, brez dvoma jako neumestno, ali kaj njemu mar drugo, naj vse hudič vzame, če njegova ne velja; v St. Petru jo je odkuril, namesto da bi se bil pridružil ali celo aranžiral protestni shod v Gorici. Klerikalci so s svojim sklicevanjem izrednega občnega zbora „Sloga“ v St. Petru odklonili jasen namig, da se želi skupne manifestacije. Na to nam ni preostalo drugega nego sklicati samostojen manifestacijski shod, in sklicali smo ga, in obnesel se je tako, da smemo reči: goristi Slovenci so manifestovali dne 7. t. m. slovesno, svečano, ob lepi udeležbi, nad 2000 ljudij je prišlo na naš shod, in klerikalcev nismo nič pogrešali.

Takoj pa, ko je prišlo v javnost, da pride med nami do dveh shodov, je bil „Slovenec“ prvi, ki je udaril po nas, kakor da mi nečemo skupne manifestacije. No, laž in zavijanje je pač staro, ali še ne skrhano orožje klerikalnega časopisja! „Edinost“ se je jač motila, ker je dobrohotno menila, da bo mogoče v St. Petru vsakemu govoriti, sedaj pa prihaja celjska „Domovina“ na dan s tako pisavo, kakoršno opazujemo od slučajja do slučajja pri izvestnih listih — dosti ogroženja, malo poštenja! Prijatelji v Celju pravijo, da so se zmotili, ali ne povedo glede na nas, kedo da ni hotel, da bi bilo prišlo do skupne manifestacije, marveč govorijo kar na sploh, kakor da o be naši stranki nista hoteli skupnega shoda. In vendar to ni res, in to smo v „Soci“ že dosti jasno razložili. Zato bi priporočali „Domovini“ malo več pozornosti ter resničnega pretresovanja naših razmer, kajti nikakor nas ni volja prenašati, da bo nas hrulili ze vsak časnikarski fikfakovec, ki drvi s klerikalci, kadar mu kaže, čez drn in strn ter se boji kakor hudič kriza, resnice takrat, kadar jo je treba zapisati v prilog naprednjakom.

Tisti, ki ni hotel, so klerikalci. To ve tudi dobro „Domovina“, ali ne pri njej in ne še kje drugje ne dobijo za ta grd čin nikake graje, nò, ko bi bili mi nasprotovali, joj, potem pa bi grmelo izdajic in narodnih škodovalcev! — pa tudi smo prepričani, da „D.“ ne popravi krivice, katero dela naši stranki v omenjeni notici. Smo navajeni na take pojave, konstatirati pa moramo vendar, da tudi ob tej priliki ni mirovala proti nam zloba klerikalcev in njihovih priveskov v iz-

vestnih slučajih. No, nas pa veseli lepo vspele shod.... oni pa naj le kriče in lažejo, kakor hočejo še dalje. Placilo jim ne izostane.

Sebo povikujeto, druge ponižujeto. — „Izredni občni zbor „Sloga“ v St. Petru, na katerem se je govorilo tudi o razmerah na Hrvaškem, je bil lako klavern, kar smo vedeli že naprej. Pripovedovalo se je nam, da je bilo navzočih 300 ljudij, kdor je pa gledal prav z optimističnimi očmi, je rekel: 350 jih je bilo. Mi pa smo na to takoj uganili, kako stevilo bo stalo v „Gorici“, namreč še enkrat toliko. In nismo se varali. „Gorica“ resnično pripoveduje, da je bilo navzočih kakih 700 oseb, ko jih v tisto kolibo bržčas toliko niti ne gre. Vsi izgovori na dež itd. so prazni, ker so bobnali toliko, kolikor se je dalo, in ako bi bilo lepo, bi bila morda koncem konca kaka stotina več, ali tisoči, katere je želel don Antonio svoj? „Slogi“, so bili pa za vse slučaje le pobožna želja, ki se jako ginljivo čita v „Gorici“. Tako skušajo sami sebe povisevati.

„Gorica“ poroča tudi o našem shodu. Pravi, da je bil shod jako dobro obiskan. Res je to, res, don Antonio! Dobro, jako dobro je bil obiskan naš shod, še lepše pa bi bilo, ako je navedla „Gorica“ vsaj tako-le približno, koliko je bilo udeležnikov na našem shodu, saj so bili gospodje o tem natanko obveščeni. Nò, pa seveda tega ne more, ker v takem slučaju bi se pokazala v pravi luti tista šempeterska mizerija! Da bi ponižali naš shod, pripovedujejo, da so ga sklicali naša stranka in soc. demokratije, dočim gg. dobro vedo, da to ni res. Ako je nastopil na našem shodu soc. demokrat kot govornik, ne more biti pač to znamenje, da so sklicali shod tudi soc. demokratije! Res pa je, da smo vabili vse sloje vseh slov. družbe, in odzvali so se vabilu iz vseh slojev. Zavijanje „Gorice“ kaže le njeno nevoščljivost in jezo, kateri jo obhajata, kadar primerja naš lep manifestacijski shod s klavernim „izrednim“ občnim zborom ne-„Slogice“ v St. Petru. Je pač tako don Antonio: Tempora mutantur et nos mutamur in illis!

Županom v Gorici je bil izvoljen v ponedeljek v občinski seji zopet dr. Karol Venuti. Seja je bila svečana, stari Zoratti, ki je kot starosta predsedoval, je celo jokal, Venuti pa je gujen obljuboval, kaj vse stori za Gorico. Izmed 23 glasovnic jih je bilo 22 na njegovo ime.... Tuži ko se je poslavljaj pretekli teden kot župan, je govoril, in sicer je pravil, kaj vse se je storilo za časa njegovega županovanja. Ker pa ni imel dosti povedati, kar bi bilo res delo njegovo, je pravil celo, da so malce artilerijsko vojašnico razširili ter prenesli smodnik z grada, da se je postavila sola iz ustanove Franta itd. Omenjal je seveda tudi električno razsvetljavo, ki pa ni tako potrebna, ter se taknil perečega vodovodnega vprašanja, katero pa ne bo še tako kmalu rešeno. Videlo se je županu, da bi bil strašno rad kaj lepega povedal, ali ker ni bilo pravega gradiva, pa je lovil po zraku,

kar mu je bas prišlo med prste. Nò, županil bo še dalje, ali ime Venuti ne pomeni nič dobrega za Gorico, marveč se bojimo, da se bo še nadalje upravljalo mesto tako nesmiselno in slendrijansko, kakor doslej. Venuti ni za te čase, ki se bližajo Gorici, ki potrebuje prav sedaj na županskem stolu čelega moža.

Odbornikoma sta bila izvoljena Bombig in dr. Bader. Tu se je nekaj pletlo med liberalci in „partiti populari“, ki so hoteli imeti inž. Batističa za jednega odbornika. Batistič ni hotel na nikak način sprejeti, zato je bil izvoljen prvotno poleg Bombiga dr. Pinavčig. Ker pa se je ta odpovedal, so se zjediniili za dr. Baderja. Vsled spletka pri tej reči so pa že, kakor se da posneti iz „Gazzettina“, odpovedali „partiti populari“ svojo ljubezen liberalcem.

Kako gospodarijo klerikalni župani. — Začetkom tega meseca se je pokazalo pri reviziji računov v neki občini, ki je imela klerikalnega župana, velikega pristasa tamkajšnjega nuncja, o katerem se je svoj čas tudi dosti pisalo, da je ta klerikalni župan, nuncjev zaščitnik, gospodaril v svoji dobi tako uzorno, da je zagospodaril 4800 K. Ko se je ta mož poslavljaj od županstva, je zahteval od starščin še 1800 K, čes, da mu jih dolzuje občina, ker da jo je on zalagal. Takrat so mu kar slepo podpisali, ali pozneje se je začelo misliti, in pri reviziji se je pokazalo, da je „zaslužil“ mož občini 4800 K, pa še plačan je hotel biti še posebe za to vrlo „delo“. Nò, sedaj pa ko je deželni uradnik konstatiral primanjkljaj 4800 K, so mu dali odloga 4 mesece, da poravna omenjeno svoto. Za danes ne imenujemo ne kraja ne župana, ali to se utegne zgoditi ob priliki, ker bo o stvari bržčas še govora.

Škočjanske jame pri Divači so bile dne 7. t. m. razsvetljene. Razsvetljavo je prekrbel primorski oddelek nemškega avstrijskega planinskega društva in tem povodom je vozil iz Trsta v Divačo poseben vlak. Tako se okoriščajto tujci s krasotami naše zemlje. Slovenci se pa za take reči še veliko premalo brigamo. Čas je pa zadnji, da se lotimo delovanja na to stran z vso energijo, ker drugače z novo železnico naše planine in krasote naše zemlje ne bodo več — naše!

V klerikalnem taboru se zopet nekaj lomi, nekaj poka. Zato so se lotili nekih „transakcij“ ter „prepovedujejo“ terjatve „Kr. z.“ O tem se mnogo govori po mestu in čujejo ne preveč laskava epiteta na naslov klerikalnih zvličarjev. Tisti, ki so jo še srečno odnesli, pa pravijo: Hvala Bogu, da sem že poravnal, da niso postavili tudi men: „na pranger“ potom sodnije. Trgovina ni šala, in 40.000 svetlih kronic, to tudi niso mackine solze! No, ljudje si zapomnijo za prihodnje, petati se s klerikalnimi podjetji!... Kako le skonča ta reč? Ali se ni bati, da se potopi nekega lepega dne cela klerikalna barka v ulici Vetturini ter z njo še kaka bartica?!

Vprašanje je pa tudi, če jo krmilarji srečno odnesejo....

„Lepa naša domovina“ — narodna molitev. — Razni laški in nemški listi so poročali, da je skončal naš manifestacijski shod s tem, da so se zboraivalci odkrili ter molili za žrtve. Kaj jih je dovedlo do tega? Pač le tista milota, tista vzvišena, tako lepo ubrana misel o naši lepi domovini, ki je izražena tako čudovito v melodiji, da se zdi tujcem — molitev. Tako vzvišeno se čuje „Lepa naša domovina“! Zato pa naj nas tudi bodri ta „molitev“ v naši borbi za njo, da stojimo vedno zvesti njeni sinovi na braniku za pravice nje ter je ne damo tujcu niti ped več. Lepa si naša domovina, velika si ti naša domovina, junaška zemlja mila, in taka nam tudi ostaneš, le še lepša, kadar se otresemo vseh tujcevih spon....

Lov na testament. — Pri dež. sodniji v Ljubljani se je vršila v ponedeljek vezelnimiva razprava, ki je pokazala, kaki mojstri so gg. nunci pri lovu na testamente. V Ljubljani je umrla neka Neža Kukman. Testament je naredila 8. maja 1894. in na podlagi tega se je oglašila kot dedič sorodkinja Ana Smalc. Ali poleg te oporoke je obstajala še druga z dne 11. maja 1902., in za to se je oglašila za dediča ljubljanska stolna cerkev. Zapuščina znaša nad 6000 K. Žena je bila stara 76 let, ko je umrla, ter zadnje dve leti ni bila več prav normalna. Ker pa je imela denar, so jo obiskavali duhovniki in razne kuharice, obiskoval jo je kanonik Kajdiž, in vse jej je prigovarjalo, da mora zapustiti kaj gospodom in cerkvi, ker drugače ne doseže nebeskega zveličanja. Testament pa so naredili v stanovanju kanonika Kajdiža, kamor so jo privedli. Kanonik je poslal po tri priče, mežnarja, hlapca in hišnika v semenišču, in ti so bili za priče pri oporoki. Kanonik jej je pravil, kako in kaj naj zapusti, ona pa je baje pri tem kimala. Dali so jej tudi podkrižati oporoko. Čez par dni je prišla žena k zavesti, da so morda delali z njo testament pri kanoniku Kajdižu, zato je šla okoli prič, da preklicje, od kanonika Kajdiža pa je zahtevala tisti „testament“, da ga uniči.

Ko jej je dal kanonik ta „testament“, ga je dala svoji prijateljici, kuharici kanonika Zamejica, da naj ga sežge. Neki večer je vrgla res testament v štedilnik, ko je bilo tam le še malo ognja. Papir pa se ni unel, ampak ie malce osmodil. Na to je vzela testament ven, Kukmanovi pa rekla, da je zgorel. Revica je umrla torej v mislih, da je s pravim testamentom vse v redu. Zamejčeva kuharica je pa po smrti nesla ta ožgani testament nazaj h kanoniku Kajdižu, in ta ga je predložil sodniji, čes, da je stolna cerkev dedič po pokojni Kukmanovi. Obravnava je bila jako zanimiva ter je pokazala lov na testament v pravi luči, pa tudi kanonike in vse tiste, ki so se pehali, da bi opeharili Ano Šmalčovo za dedščino. Konec obravnave je bil ta, da so žegnani lovci na testament pro-

Zapiski mladega potnika.

Piše B. V.

(Dalje.)

Občudoval sem svojega konja, ki je tako varno stopal po velikih kamenitih ploščah in ni niti ednokrat zdrknil. — Visoka gora je bila pred nama. V potu svojega obraza sem vodil konja do vrha. Na konja prav nič ni bilo treba paziti, izbral si je sam najlepšo pot. Gora se je preválila. Težavnejša je bila še pot navzdol. Povsodi leži okrog kamenje in skale najrazličnejših oblik in velikosti, kakor daleč sega oko. Na nasprotni strani na griču pa je Samarija. Sredi razvalin križarske cerkve se dviga minaret. Rekel sem mukariju, naj me pelje v kak han, ali hana v celi Samariji ni. Herod Veliki je sezidal Avgustu na čast v Samariji tempelj. Ob poti v vas štrli še nekoliko stebrov iz zemlje. Razjahala sva konja pred križarsko cerkvijo. Sedel sem na sedlo ter čakal, dokler ni mukari konja napojil in našel krme. Samaritanci so čepeli ob steni in me v ednomer gledali, dozdevalo se mi je nekoliko opasno samemu biti med temi ljudmi, in pazil sem, da ni nikdo kaj ukradel. Onstran stene je bil cel labirint svinjakov in stranišč menda za celo vaš, opravljenih po turških nazorih z največjim konfortom. Pil sem iz buteljke nekoliko vina, da sem si gasil strašno žejo. Mukari je privezal konja k nekemu bližnjemu, kaktuzovemu grmovju in južinal surove murke s smrdječim, mehkim sirom.

Šel sem si ogledat razvaline in začel barantati z najvišjo vsebo celega sela, ki je bil menda občinski načelnik, muezin in učitelj v edni osebi, radi bakšiša, katerega niu plačam, ako mi vse razkaže. Konečno sva se pogodila za pol franka. Stopnice vodijo navzdol do tlakanega dvora. Portal nekdanje cerkve je priprost. Na levi je pod obokavim prostorom šola, namesto klopi so zaboji. Ohranili so se iz križarskih časov lepi križni svodi in oboki ter tu in tam kak kapitelj. Na nasprotnem koncu so si napravili Mu-

hamedanci džamijo. Sredi nekdanje cerkve je pa mala kupola in skrita vrata vodijo v neko jamo. V tem globokem, povsem temnem prostoru je bojda grob Janeza Krstnika. Učitelj je svetil s svečo po steni. Spodaj so v steni različne globoke izdolbine, v katerih sem videl človeške lobanje in črepinje. Ko sva se vrnila po stopnicah, začel je učitelj miši posnemati in plezati navzgor po vseh štirih. Nato sem mu naročil, naj mi skuha črno kavo. Na pragu svoje sobe me je nenavadno dostojansveno sprejel in me peljal k blazinam, ki so bile razprostrte na preprogah iz rogoze. Prinesel mi je štiri čašice črne kave, katere sem takoj popil. Na blazinah so ležali še drugi samarijski veljaki in pili kavo.

Zgodovina Samarije je častitljiva. Ahab je tu sezidal Balu tempelj svoji ženi Sidonki Jezabeli na ljubo.

Pravijo, da je bil v Samariji grad tetrarha galilejskega Heroda, da so tu obglavili Janeza Krstnika po oni pojedini, pri kateri je plesala. Herodijada pred očelom in poglavarji in jih tako omamila, da so dali privoljenje k smrti velikega asketa, ker je ta neprestano zabavljal proti ženi Herodovi in nasvetoval vladarju, naj se loči od nje. Maščevala se je Saloma in srečna je bila, ko je držala v roki Janezovo glavo.

V šoli mi je prodal učitelj velik kos papirja, na katerem je bila zapisana z velikimi, pestrimi črkami beseda Janez. Lep pogled na Samarijo sem užival z doline. Jaltala sva sredi žitnega polja, maslin in figovih dreves, prijatno je bilo v senci. Ali skoro se je začela zopet pustinja. Pri studentu so pili ruski romarji, te ljube prikazni so me spominjale, da Jeruzalem ni več daleč.

Gora Garizim se prikaže, strma steza se je spojila s dobro nazaretsko cesto, po kateri so hodile trume ruskih romarjev. Po jarkih se razliva voda na polja, na katerih raste sočivje, ob cesti so lepi vrti. Sreča nas turški paša, jahajoč na malem konju. Spremljevali so ga na konjih služabniki z živežem in celo baterijo buteljk. V Napluzu smo.

V mestu, ki šteje dvanajst tisoč prebivalcev, skoro samih Muhamedancev, ni niti edne gostilne. Pred patriarhalno postajo sem skočil raz konja. Strašna žeja me je mučila. Naročil sem pijače, nekaj vina, ali vina v celem Napluzu ni dobili; po dolgem čakanju mi prinesejo kozarec limonade, katerega na dušek izpijem. Zahteval sem še eden kozarec, ali prinesli so mi toplo vodo iz cisterne. Hitel sem na bazar, kupil si naranče in si z njimi gasil žejo.

V lopi gostišča ste sprejemali dve maronitski nuni veljavne napluške katoličane, ki so prišli k blagoslovu. Nekateri Maronitke so imele ljubke obraze, to ljubkost je še povečala lepa noša. Legel sem v vrtu na klop in gledal na zlatkasto narančo, ki je visela na drevesu. Sedaj še le sem se spomnil, da še skoro nič nisem celi dan jedel, bil sem uprav oslavljen. Ko sem prišel zvečer v han, kjer sta stala konja, pravil mi je mukari, da ima lastnik hana nekoliko steklenic vina. Res me je peljal lastnik hana v neko skladišče žita in silno skrivnostno potegnil izpod žita zapečatenosteklenico sladkega in močnega vina iz Damaska.

Šel sem v kapelo, ki je bila pristno katoliška, ali ne v italijanski maniri, ampak kakor naše vaške cerkve vsa v cvetju. Pri večerji sta bila še dva druga gosta, najbrž trgovca, prvi je le arabsko govoril, drugi je pa bil Srb, ki ni mogel razumeti, da ljudje potujejo, ako nimajo opravkov. Nisem se nadejal, da bodem imel v Napluzu priložnost govoriti »po naški«.

Ob polu tretji uri v jutro se je čulo, da nekdo trka na vrata, bil je mukari, ki je bil danes zares točen. Sluga je skuhal meni in njemu črno kavo, katero sva brzo spila. Ko sva odjahala skozi nizki obok, zaklical je za nama sluga v gluho noč »Selam alejkum!« Jahala nisva skozi mesto, ker to ni varno po noči za kristijana, temveč v ovinku okoli mesta. Ježa po noči je imela neki poseben čar, prijetno je bilo razmišljati o nauku Kristovem in o Kristu samem, kateri je hodil po tej poti. Temna noč je bila, ko

padli ter je sodnija tozbi. Šn. levo ugo- dila. Smalcevo je zastopal dr. Tavčar.

Ljudje bozji, učite se kaj iz tega ter imejte pred očmi, da „tolazba na zadnje ure“, o kateri tako radi govorijo, je včasih jako draga!

Nekoliko irredente. — Protivstrijske demonstracije v Italiji so na dnevnem redu. Tudi v bližnjem Vidmu so bile. V sprevedu, v katerem je bilo do 5000 oseb, so bili poleg Tržačanov navzoči tudi — Goričani. Na črni zastavi je bil napis: Abba so Austria! Župan je govoril, da naj Garibaldijev duh zavlađa od Alp do morja. S kakimi občutki so se vračali iz blažene Italije?!

Ko so pred kratkim vprizorili v Trstu opero „Ernani“ ter z njo irredentistiške demonstracije, so dali v Gorici duška simpatijam do Trsta, ker ni šlo drugače, s tem, da so postavili v tistem tednu takoj po demonstracijah v vsopred godbe na Travniku točko: Viva Trieste! in sicer na prvo mesto. Viva Trieste! pač ni koncertna točka, tako- le v tiho demonstracijo pa je izborna služila...

„Divji lovec“ v Vipavi. — „Pevsko društvo“ v Vipavi priredi v nedeljo 2. junija Finžgarjev narodni igrokaz s petjem „Divji lovec“. Prosi se sl. društva v okolici, da to vpostevajo.

Droblj. — Tudi sivilje v Gorici se gibljejo. Imele so zborovanje, bilo jih je ka- lih 60, ter so sklenile zahtevati znižanje delav- nega časa od 12—13 ur tako, da bodo de- lala zjutraj od 9 do 12, pop. od 2—7. zve- čer, plačilo ostane isto. — Tukajšnji mizarji so imeli v nedeljo zborovanje, na katerem so sklenili, da ne sprejmejo nikakega dela za mizarje v Trstu, dokler traja tam štrajk. — Pri birmi v Gorici je bilo letos 135 bir- mancev. — V sredo se je vršilo po posebi- komisiji ogledovanje in konstatovanje škoda, katero je naredila toča dne 16. maja po mestnih delih Cingraf in Staragora. — Na Reki so prejeli nekega človeka, o katerem se sodi, da bi bil v zvezi s tatovi, ki so to- liko časa kradli po Gorici ter katerim se je prišlo šele pred kratkim na sled. — Zapri- so nekega 18-letnega Izidorja Kanteja iz Šmarji. Ta človek je bil prvotno v samo- stanu frančiškanov na Kostanjevici za „kozla“, ker je pa imel ljubezenske razmere z neko žensko, so ga zapodili. Potem je postal pek ter bil uslužben v raznih pekarijah v Gorici. Ker je pa povsodi jemal denar, so ga končno izročili policiji, ki ga je postavila na varno. — Policija je prišla neko furlansko dekle, staro 17 let, iz Strasolda, ker je pokradla več bluz neki ženski na Verdijevem tekalšču. Ko so jo aretirali, je izpovedala, da je tudi bolna, vsled česar so jo poslali v bolnišnico. — Poljski čuvaj je zasačil na Rafutu tri lačne prijatelje, ki so obirali neko črešnjo. Najedli so se jih in se domu so jih hoteli vzeti. Ali prišel je čuvaj ter prijel ednega. Naznanili so jih policiji.

Listnica. — Nekaj dopisov smo mo- rali odložiti še za prihodnjic.

sva jahala mimo Jakobovega studenca. Tam je Krist spre- govoril besede: »Žena! veruj mi, da bo prišel čas, ko ne boste ne na tej gori ne v Jeruzalemu molili očeta.« — Polagoma se je daniilo, vzhod je bil najprej citronovo žolte barve, katera se je spreminjala potem v žolto barvo narančne lupine in postala vedno bolj intenzivna. Solnčna kroglica se je prika- zala svetla in čista iznad nizkega gorovja. Izpodbodel sem konja in vihtel vrv po zraku na 1 konjskim hrbtom. Pot je bila pripravna za galop, le včasih je bilo treba konja s pri- tiskom na uzdo kreniti na stran, ako je ležal velik kamen na poti. Ježa v jutranjem, svežem zraku mi je izvanredno prijala. Skoro dohitim dolgo karavano ruskih mužikov. Nič me ni bolj iznenadilo nego ti mužiki tu v Samariji ob solnčnem vzhodu. Hodili so peš, oprti na grčaste palice, na čelu je jahal na oslu pop z dolgo, črno brado. Konja sta dirjala mimo mužikov in popu sem zaklical: »Pozdravljeni pop, mahajoč z vrvjo po konju, da je odskočil in se še bolj podvival. Ko sem ustavil konja, dvignilo se je solnce s poslednjim sunkom iznad gor in bilo vidno celo solnce.

Pot je bila siino skalnata, konja sta plezala po skalah, da je bilo veselje. Prišla nam je nasproti tu in tam kaka čreda črnih koz v samotni dolini blizu studenca. V Ro- parski dolini se je paslo mnogo vel'blodov. Potem sva jahala skozi strašno puščino, nikjer ni bilo videti kekega grma, skale in skale krog in krog. Solnce je stalo naravnost nad glavo in kamenje je izhlapavalo vročino, nikjer sence. Na- makal sem z vodo ustnice ali jih drgal z lupinami naranč. Džifna in Betel ste dve borni vasi. Konečno zagledam El Bire, na griču obdana od zelenja. — V hanu so postavili konja v hlev, jaz pa sem stopil v obokano sobo, kjer je občinski i ačelnik študiral neki silno dolg protokol. Zahteval sem vodo, napravil si lin ona'o, pojedel tri jajca z mehkim arabskim kruhom, kateri mi je prav teknil, natočil si ono damaskovo vino, katero mi je še bolj teknilo. Načelnik mi je dal blazine. Ostro in zmrjavelo žvalo mojega konja je

Odprti lekarni. — Jutri popoldne bosta v Gorici odprti lekarni Pontonijeva in Kurnerjeva.

Dvonedstropna hiša v Gorici na prodaj v ulici Lunga št. 16 s podstrešjem; poleg hiše je majhna shramba. Natančneje se poizve pri Janezu Lutman, krmar v ulici Lunga št. 12.

Razgled po svetu.

Srbski kralj in kraljica — umor- jena. — V četrtek se je raznesla bliskoma po sirnem svetu vest, da sta bila v pretekli noči srbski kralj Aleksander in njegova so- prega Draga umorjena. Tajna zarota jima je vzela nenadoma življenje. Umor se je izvršil med 11. in 2. uro v imenovani noči. Kakor pravijo poročila, je uprizorila upor proti kralju armada. Ustajo je pričel prvi 6. peš- polk, ki je obkrožil kraljevo palačo. Častniki so udrli v njo, na čelu njim kraljev adjutant Lazarevič, ki je porušil vrata kraljeve spal- nice. Kralj se je zbučil ter bil preplašen. Lazarevič mu je ponudil odpovedno pismo, v katerem se je nahajal tudi stavek, da je ženitev z Drago prinesla Srbiji nesrečo. Kralja je pograbil jeza, vrgel je odpovedno listino ob tla ter jo zmečkal, prijel revolver in ustrelil Lazareviča, ki se je zgrudil mrtev na tla. Na to je skočil h kralju drugi adju- tant, čes, da naj podpiše, ali kralj je po- begnil v spalnico svoje zene, odkoder sta na pol oblečena zbežala po stopnicah. In na tem begu so ju ustrelili častniki. Drugi so udrli v sobo ministerskega predsednika Mar- kovića ter ga ustrelili. Prav tako se je zgo- dilo z vojnim ministrom. Kraljeva telesna straža je hotela pomagati kralju, ali je bila hitro premagana. Padlo je več vojakov, vstasi pa so bili hitro gospodarji situacije. Brata kraljice Drage sta hotela pobegniti med tem, pa sta bila na cesti ustreljena. General Pe- trovič je hitel kralju v osodepolnem trenutku na pomoč, ali je bil ustreljen. Ustreljeni so tudi ministri Marković, Milković, Teodorović, njegova hči, ter vojni minister. Upor proti kralju je bil insceniran natihoma že dosti časa, pa katastrofa se ni imela zgoditi se tako hitro, ali končno so pospešili ustajo, ker se je bilo bati, da morda skupščina, ki sestoji iz samih kraljevih pristavov, uredi prestolonasledstvo, kakor hoče Draga, pa tudi so začeli slutiti, da je prišel kapetan Mar- šičan na sled zaroti.

Izšla je na srbski narod proklamacija, ki pravi: Danes po noči sta bila ustreljena kralj in kraljica. Prijatelji domovine so se zjediniili in sestavili vladu, prepričani, da se zbere srbski narod okoli nje ter pomaga, da se deželi ohrani mir in red. Stara ustava iz leta 1901. se zopet vpostavlja. Skupščina, ki je bila razpuščena 24. marca, se sklicuje na 14. t. m. v Beligrad. Podpisani so novi mi- nister, na čelu jim ministerski predsednik Jovan Avakumović.

Napetost proti kralju je rasla v slep- njem času jako hitro. Preminjanje ustave,

bilo krvavo in treba je bilo žrebčku izpirati gobec. Arabski konji imajo namreč samo to žvalo in rinko, katera se ne da odstraniti. Uzda in vajeti niso iz usna, temveč iz konop- nine. Pas je bil iz trdega usna, radi tega je bil konj tretji dan že obžuljen in krvav na trebuhu. Stremena so bila pred veki najbrž last kekega križarja in vredna, da bi to rariteto nakupil kak muzej. Mukari je bil mož okoli pet in trideset let star, krepke mišičaste postave, pravilnih in ponosnih potez, strasten in skoro razjarjen. Kedar je bil ljut, bilo je vrio neprijetno z njim obravnati, zaigral je nekoč v edni noči celo svoje premoženje in tri konje.

Že pred El Bire sem zagledal stolp na Oljski gori. V dveh urah sem že v Jeruzalemu. Lepa, ravna cesta mi ni mnogo koristila, ker je bil konj že utrujen in ni mogel več dirjati. Sploh sem izgubil vse veselje jahati takega arabskega konja. To večno naganjanje in bičanje je neznosno za pravega jahača. Ti konji so osli s kratkimi ušesi. Na prostih holmih so sela, omenjena v svetem pismu. Ta pravzaprav niso vasi, temveč kupi kamenja. S Skopuza sem prvič po tednu dni zopet videl pod svojimi nogami ves Jeruzalem. Pogled s Skopuza se nikakor ne da primerjati onemu z Oljske gore. Zadovoljen in vesel sem bil, da sem premagal toliko težav in zaprek. Pred damaskovimi vrati sem razjahal žrebca, izročil mukariju dva napoleončora in mu dal roko v slovo.

Getzemanski vrt.

Nikdar ni prenočil Krist v mestu, ampak on se je na- vadno podal iz tempelja zvečer v Betanijo, v hišo Lazarjevo, kjer mu je stregla Marta in Magdalena. Po dolgih bogo- slovnihi pogovorih in prepirih s pismarji v Salomonovi lopi se je napotil utrujen na Oljsko goro, da tam v bližini keke pristave počiva v senci maslin v sredi svojih učencev. Nizka so vrata, katera vodijo v Getzemanski vrt, treba je upogniti glavo. Vrt je obdan s priprostim železnim plotom, za kate- rim je s prva križev pot. Za drugim plotom je devet grčavih

intrige kraljice Drage, vsiljevanje njenega ošabnega brata prestolonaslednikom, slaba uprava, ko vojaki niso dobivali plače, peha- nje zaslužnih mož v ječe, ostre obsodbe, itd. vse to je vplivalo vedno bolj razburljivo zlasti na vojsko, in končno sta padla kralj in kraljica. — O umoru se raznašajo še druge variacije, toda istina ostane ta, da je padel kralj zarotnikom v roke in v odporu z njimi bil ustreljen s kraljico vred.

Kralj Aleksander je bil rojen 14. av- gusta l. 1876. Vlado je nastopil l. 1889. L. 1894. je bil proglašen polnoletnim. Star je bil torej sedaj 27 let. Kralj Aleksander je zadnji iz rodbine Obrenovićev, in s tem je dokončana dolga borba med rodbinama ve- likih osvoboditeljev Srbije, Črnege Jurija (Ka- ragjorgje) in Miloša Obrenovića. Obrenovići so vladali do l. 1842. tu pa je prišel na prestol Aleksander Karagjorgjevič, ali se je moral umakniti l. 1859. L. 1882. se je pro- glasila Srbija za kraljestvo, in Milan je bil prvi srbski kralj. Sedaj ko je mrtev Alek- sander Obrenović, je proglašen kraljem Petar Karagjorgjevič, ki biva v Genavi. Ko je dobil to sporočilo, je zatrdil, da ne stoji v nikaki zvezi z umorom, ali ako ga kliče domovina, pa se odzove temu klicu ter pojde v Beli- grad Srbom kraljevat.

Po Belemgradu svirajo godbe, ljudstvo je mirno ter kliče: Živio novi kralj! — v konaku pa ležita kralj in kraljica. Vojaštvo je snelo s svojih kap znamenje Aleksandra. Kraljica Draga je bila stara 39 let.

Peter Karagjorgjevič, ki je proglašen kraljem, ima sedaj 57 let. L. 1883. se je poročil z Zorko, prvo hčerko Nikole črno- gorskega. Ta je umrla leta 1890. ter mu za- pustila 3 otroke. Najstarejši sin Jurij je rojen l. 1887. Ta sin in Aleksander, 1 leto mlajši, sta bila določena, za vojaško karijero v Ru- siji. Peter Karagjorgjevič sprejme kraljevske krono baje le za toliko časa, da jo more izro- čiti sinu Juriju, ko bo mogote proglasiti ga polnoletnim.

Pogreb nesrečnega Aleksandra in Drage bo bržčas v nedeljo, vršil se bo na drž- stroske. Zarotniki baje niso imeli namena usmrtiti Aleksandra in Drago, marveč ga le prisiliti, da se odpove, ter poseči po orožju le v sili. Ker pa je prvi streljal Aleksander, je padel tudi on in z njim Draga.

Umevno, da je vzbudila taka smrt kra- ljevske srbske dvojice povsodi senzacijo ter se mnogo komentuje, pri čemur se sodi in obsoja zlasti kraljica Draga, ki je z intrigami in po svojem bratu zapletala kralja v vedno večje zmešnjave, ki niso mogle vesti drugam nego v kako katastrofo. Sicer pa trpi Srbija še na posledicah Milanovega vladarstva, pa tudi zunanji svet je mnogo kriv na čudnih odnosajih v Srbiji, saj je menda ni bolj obrekovane slovanske države od uboge Sr- bije! Želja Slovanov mora biti le ta, da naj bo sedanja tragedija slednja v zgodovini Srbije, Obrenovići so zatonili, naj da usoda pa Karagjorgjevičem tisto moč, da privedejo

Srbijo do tiste stopinje, katera jej gre na Balkanu!

Novije vesti. — O umoru prihajajo različne vesti na dan. S srbske strani se začuje, da zarotniki niso imeli namena, usmrtiti kralja in kraljico, marveč ju le pri- siliti do odpovedi. Od drugod pa poročajo, da je bil namen na vsak način usmrtiti obo- Draga je bila v sami srajci ter se je branila z revolverjem v vsaki roki. Ustreljena sta obo od mnogih strelcov. Ljudstvo ju je za- sramovalo celo na mrtvaškem odru.

Kralj in kraljica so pokopali z drugimi vred v noči 12. t. m. Po- kopali so jih na belgrajskem pokopališču v cerkvi. Navzoči so bili le častniki in orožniki. Tam so pokopali tudi obo Lunjevica. Pot iz konaka do pokopališča je bila zastra- žena z vojski. — Natalija je zahtevala, da se jej izroči truplo sina, da ga pokoplje, ter prosila, če sme v to svrhu v Beligrad. — Gernizija v Nišu baje ni zadovoljna z do- godki v Belemgradu ter noče pripoznati Petra Karagjorgjeviča kraljem. — Radikalci mislijo na republiko.

Nas ministerski predsednik je povedal včeraj v parlamentu, da vlada nima drugih poročil od teh, ki so znane javnosti. Upa, da nova srbska vlada obdrži dobre odno- šaje z Avstrijo. Avstrija se ne bo vtikala sedaj v srbske reči, izvzemši ako napoči meščanska vojna.

Državnozbornke volitve v Nemčiji. — Prihodnji teden 16. t. m. prično v Nem- ciji splošne volitve za nemški državni zbor. Za 397 mandatov se poteguje 1424 kandi- datov. Največ je socialnodemokratskih kan- didatov, namreč 394. Poljaki kandidirajo v 25 okrajih.

Sprememba na namestništvu v Ga- liciji. — „Wiener Zeitung“ objavlja spre- membo na namestništvu v Galiciji in cesarjevo ročno pismo novoimenovanemu namestniku grofu Potockemu.

Slovenska umetnika v Ameriki. — „Nova Domovina“ piše: Slovenci v Ameriki smemo biti res ponosni na umetnika g. Ivana Jagra in njegovo soprogo go. Selmo E. Jager. O g. Jagru smo zagotovljeni, da si pridobi se občeameriško priznanje. Meseca aprila sta inela naša umetnika na št. pavelski umetno- obrtniški razstavi vsega skupaj 9 stovlik raz- stavljene in je imel o ti razstavi št. pavelski dnevnik „Dispatch“ notico, katera do- kazuje, da nismo Slovenci nikjer zadnji. Umetno obrtniško društvo (Art Workers Guild) je obadva umetnika imenovalo častnima čla- nom, dasiravno ju člani ne poznajo po obrazih. Zastopala sta umetnika našo slo- vensko moderno individualnost. „Dispatch“ piše: „Sta se dva druga oddelka, pri katerih obiskovalci postajajo dalje časa. Eden je majhna zbirka črtitev, med temi arhitekturnih in drugih načrtov g. Ivana Jagra iz Minneapolisa. G. Jager je nadarjen arhitekt in njegovi kovinorezi lesorezi in slovanski (i. e. slovanski) okraski nas spominjajo go- tovih posebnih starih načinov ročnega tiska (hand printing) in ornamentike, ki se ravno sedaj prav posebno oživlja. O čipkarstvu in izborni finih klekanih kompozicijah g. Selme E. Jager je videti enaka skrbnost za podrob- nosti in umetniško dovršenost, popolno dru- gače, nego jo opazujemo v ameriških šolah. Njeni čipkarski izdelki v drugi sobi so po- sebno vredni opazovanja.“

častljivih oljlik, katere obdajajo mične, duhteče, okrogle, tri- kotne in mnogokotne gredice. Verjetno ni, da so se hranila ista drevesa od časa Judežvega izdajstva do danes, pač pa so vzrastle te oljlike iz korenin onih starih dreves, pod ka- terimi je počival Spasitelj in učil apostole. Frančiškani oko- varijo ta vrt, podoben tako silno nekako vrtom sredi starih samostanskih sten. V takih vrtih se je rad šetal Frančišek Asiški. Menih, kateri je nasadil ta vrt, zasluži priznanje, da mu ni bil tuj duh mubrejskega svetnika. Vse te gredice so tako nežne, vse tako srčno in prijazno, oljlike pa s svojimi otlimi debli, zakriljenimi vejami in podolgastim, fino žilastim listjem se ne prilagodijo prav tej sliki, spominjajoči na me- niške vrte daleč na zapadu.

Priprosta ruska žena, ki drži v roki psaltir, mi kaže stopo Kristovo. Pot, obdana od visokega zidovja, končujo- čega v polukrožen zid, pelje do vzdiganega, na pol izkriha- nega in izlzanega stebra, kateri je skoraj že povsem rudeč- kast. Tu je izdal Juda Iskarijot Krista. Tragika tega prizora je bila pretresljiva. Najozji pristaš in somišljenik, kateri je bil doslej udan Jezusu in zagovarjal njegove nauke, proda svojega učenika onim, ki so imeli oblast in moč v svojih rokah. Juda je bil blagajničar, njemu je bila poverjena skupna blagajna. Znaniti ga je krivil kak apostol poneverjenja ali so mu očitali preveliko skopost. Judežev čin je bila posledica razžaljenega samoljubja maščevalnosti ali lakomnosti po posvetnem blagu.

Skoraj nasproti getzemanskemu vrtu je velika ruska cerkev. Prijetno smo iznenadeni, ko zagledamo na ikono- stazu in na steni za glavnim oltarjem Vereščaginove slike. Skoraj v vseh svetiščih jeruzalemskih žalijo oko strašne mazarije in povsem pogrešamo pravo umetnost, katera bi v teh krajih mnogo bolj učinkovala nego drugodi po svetu.

Grob Marijin je ob vznožju Oljske gore. Ta cerkev je kleti podobna. Široke mramornate stopnice nas vodijo na- vzdol pod zemljo, na levi je grob Jožefov. Od nikoder ne

Državni železniški svet je imel dne 5. t. m. sejo, v kateri je ljublj. župan g. Hribar sprožil nekaj važnih predlogov. Železniški svet je vsprejel predlog glede zgradbe novega kolodvora v Ljubljani, kateri svoj predlog je župan natančno obrazložil in utemeljil. Nadalje je železniški svet na predlog župana Hribarja sklenil priporočati železnikemu ministarstvu, da se po dnevu vozetim brzovlakom na progi Dunaj-Trst priklopijo restavracijski vagoni in sprejel županov predlog, naj se dovoli primerno znižanje tarif na korist mlinarski industriji na Kranjskem, da se isti omogoči konkuriranje z ogrskimi mlini v Istri in v Dalmaciji.

Sveda na Ogrskem. — Binkoštna praznika se je zgodil v veliki občini Csaba na Ogrskem grozen prizor. Podjetnik grajsčine grofa Wenckheim, Kussek, je že dlje časa sleparil svoje delavce. Odtegoval jim je plačo, jih zmerjal in se proti njim obnašal prav po „ograsko“ surovo. Delavci so ga vsled tega hudo sovražili in črtili. Prosili so večkrat pri oskrbniku, da se ta tiran odstavi, ali da se mu prepove tako ravnanje, a nič ni pomagalo. Kussek je bil odsej kakor prej vedno isti. Na binkoštno nedeljo pa se zbere zopet množica delavcev pred gostilno Berger, kjer je čakala plačila. Tudi takrat je hotel Kussek delavcem plačila odtegniti. Ker pa so protestirali proti temu, jih je začel zmerjati. To je delavce tako razkačilo, da so planili nanj, ga podrli na tla ter ga tako pretepli, da je bil takoj ves v krvi. Gostilničar Berger se je na to oborožil s samokresom in nožem ter je stopil pred množico, grozeč ji, da vse postreli, ako ne odnehajo. Množica pa se je zagnala v gostilničarja in komaj se mu je posrečilo, da je ušel v hišo in se zaprl. A razkačeni delavci so začeli razbijati po vratih in gotovo bi bil njihova zrtev, ko bi ne bil prihitel oddelke žandarjev in jih razpodel. Kakor poroča „Pester Lloyd“, je bilo pri tej aferi aretiranih 50 oseb.

OD PEKLA.

Po starem rokopisu za slovensko javnost priredil

F. K.

(Iz „Jednakopr.“)

Ta 5. Kapitel: Oč tega peklenskiga smradu.

De gvišnu u peklu so vse sorte martre, toku je tud en neizrečen smrad. To nam pove ta prerok Izajias, rekoč: »Namest tega lepiga duha bodo večni smrad imeli.« U peklu je en tak smrad, de nobeden človek na mora zapopast. — Kaj ena žvina cerknena leži, toku klo smrdi, de ne more eden zmerej tam stat; kader jih leži stu al taužent skupej, kaj je to za en smrad! — Al ta smrad nej neč u perglihi pruti peklenskimu semradu!

Ta peklenski smrad je preveč od soje nature toko velik, ker ta peku se nikdar ne lufta, ker je zmerej zapart, že čez pettaužent let, k so noter vse sorte smrdlive reči: žveplu, smola,

in vse sorte smerdlive reči, koker prau ta prerok Izajias na 3 postau, rekoč: »Njih špiža (Speise) bo ratala u smola, njih zemlja bo u žveplu, noč in dan bodo smrad trpeli.« — Od peklenskiga žvepla govori S. Janez na 24 postau: »Usi nevirniki, vsi rezbojniki, vsi coperniki, vsi lažniki, vsi načistniki bodo goreli v tem bajerju, ktir je pouhen žvepla, smole, ogaja.« Ta bajer je toku smerdliv in bodo mogli večnu noter prebivat. Koker ni nobene uročine čez ta ogin, toku ni nobenga smradu čez smrad in dem.

Oh! Koku bodo njuh trupla smerdele, de ni z nobena rečjo perglihat! Prau sv. Bonaventura: »K bi biu en ferdaman človek na ta svet spušen, in bi svoj smrad od sebe djau, toku bi mogli vsi ljudje, žvina, tice, ribe (v) vodi, vse bi moglo od veliciga smradu z naglo smertjo umret.«

Kir to stri en sam ferdaman truplu, oh! koku bo smrdelu tolk taužent ljudi skupej? Oh! Bogu se usmil, kaj bo to za en smrad! Ja oni so zvezani ukupej in ne morejo eden od drugiga iti. To nam sam Kristus pove per sv. Mateužu na 13 postau rekoč: »Zvežite to lulko u snopke in verzite je u ogin, de se sežge!«

Od tega terana Maksencia se bere, de je on pustu žive ljudi na ta mertve pervezat, enga žiuga (na) enga mertviga usta na usta ukupej; toku doug je mogu ta živi k tem martvim bit pervezan, de je mogu od smradu tega mertviga tud ta živi umret! To je bla gvišnu ena velika martra! Al ta peklenski smrad bo še hujši, kir bodo z gorečmi ketnami vkupej zvezani, in ta smerdliiva sapa z enga ust u ta drugiga šla. Oh! Kaj bo to za en smrad, kir je ta pekou pouhen hudičou!

Pišejo ti učeni Teologi, de bodo po sodnim dnevi toku gerdi ti hudiči in smrdeli, de jih bodo ti ferdamani bel ostudne vidli, kir zdej so le duhovi.

Se bere, de onkrat je biu peršu hudič k sv. Martinu; al sv. Martin je njega k špotu sturu, in ta hudič je zapustu za vselej en velik smrad, de je Sv. Martin menu, de je u peklu, in je reku sam per seb: »Kir en sam hudič toko smrdi, koko bo u peklu!« Oh gorje temu, kir ga bo uživou! Ktir bo večnu v tebi prebivou! Oh hudičou smrad! Oh kaku tudi smrde te peklenske krote, kače, žabe, ktire so pouhne smradu in lazjo po peklu okoli in po teh truplah, ja clo noter (v) usta in nos jim bodo lazile! Kaj je to za en smrad: Ubogi grešnik, koku boš ti ta smrad prestau! Sturi zdej ena prava pokora, de boš oživou božje Kralstvo. Amen.

(Dalje sledi.)

prihaja luč v notranjščino, nekotiko motnih svetilnic slabo razsvetljuje cerkev. Skoraj vsa veroizpovedanja, izvzemši edino le katoličane, imajo tu svoje kapele in oltarje. Duhovniki vseh orijentaliskih sekt molijo na raznih mestih, Kopt poleg Sirca, Armenec poleg Grka. Ruski mužiki stopajo v svojih težkih škornjih po stopnicah. Mračno, temno je v teh vlažnih kapelah. Mnogoštevilne sveče širijo dim, kateri se ovija oltarjev. Stene v grobu Marijinem so pokrite s težkimi starinskimi preprogami. Strah pred večnimi zagoneškami človeškega življenja in bitja onstran groba navdaja dušo.

Pročelje cerkve je iz križarskih časov, krasno izdelano, dasi oropano skoraj celega svojega lišpa. Portal je deloma zazidan, da se je lažje ubraniti sovražnega napada, vhod je nizek in ozek. Dva svođa krasita še vedno portal, ohranila sta se edino še dva bela mramornata stebra, druge okraske so odnesli najbrž romarji. V cerkvi je pokopan križar Verner iz Gradca.

V Kidronovo dolino, v dolino mrtvih, kjer spi toliko vernih Židov večno spanje, vodi sredi kamenja ozka steza. Kamenite plošče z napisi in brez napisov označujejo kraj, kjer so grobovi. Mrličev ne polagajo v krsto, ampak zavajajo le v prtice in jih položijo v zemljo. Pravico, prodati zemljišča v dolini Jozafat, imajo židovski starešine. Dvajset tisoč piastrov znašajo vsakoletni dohodki. Srečen oni Žid, kateri si je zamogel tu nakupiti prostor za svoj grob.

Apsalom si je pred smrtjo sam sezidal spomenik, kakor da bi slutil, da bo umrl nepričakovane smrti. Najbrž se je morala skala izsekati, predno se je postavil spomenik. Še nedavno so lučali Židje in Muhamedanci kamenje na grob Davidovega sina.

Orijentaliski kristijani lučajo tudi kamenje na mesto, kjer je Juda poljubil Krista. Čudno je, da se nahajajo na tem starožidovskem spomeniku jonski polustebri, kateri so pa precej grobo izdelani. Nekak stolp na vrhu je podoben

turbanu, in učini, da je stavba prav karakteristična. Iz zidovja molli grmovje. Velika luknja kazi sprednjo steno. Na vzhodni strani tega spomenika je grob kralja Jozafata. Zlezel sem v notranjščino.

V te jame so polagali Židi svoje stare molitvene jermene »tefilim«. No sedaj ni v njih mnogo najti. Izsekan je spomenik iz žive skale.

Najzanimivejši je pa grob Caharije. Tri skrbno oglašene kamenite stene obdajajo spomenik. Tu najdemo zopet na stebrih jonske volute, kar nas pač preseneti.

Okolica teh grobov je silno pusta in žalostna, nikjer ni kak grm ali trata, katera bi razveselila oko. Neštevilne židovske nagrobne plošče pokrivajo tla. Med mrtvimi se nahaja potnik; grobno tišino moti redkokada samotni Beduin s puško na rami. — Vrnimo se v mesto.

Blizu mestnih vrat smo že dostikrat opazili na levi mesto, kjer so kamnali sv. Štefana. Veliki kaktusi rastejo okoli skale, katero včasih poljubi kak mimoidoč mužik. Za zidom, obrobajočim to mesto, je žitno polje. Svetlozolto klasje se ziblje vsled lahnega vetra.

V bližini tega mesta in tam pred vrati sv. Štefana se valja po cestnem prahu tolpa gobavih. Potnika iz Evrope gotovo preseneti, ko vidi te nesrečne pokveke. Na isti boleznj je trpel nesrečni in potrpežljivi Job. Bolezen ni nalezljiva, pač pa jo poedujejo otroci od staršev. Vse telo je pokrito z bulami, turi in odprtimi ranami, nekateri udi so jim že odpadli, da kažejo roke brez prstov. S cunjami so ovite rane na nogah in rokah. Lice jim je oteklo, turi kazijo obraz. Živi so in telo jim gnije. Priznati moram, da jaz niti ne gledam rad skrbno izprane rane, katero leči v domovini zdravnik. V Palestini se mi pa prav nič ni gabilo, ko sem hodil po cesti, ob kateri so ležali gobavi. Na vzhodu upliva na človeka vsa ta brezmejna zanikernost v tej meri, da se potniku dozdeva povsem naravno, da prosjačijo gobavi ob cesti. Kako čudno je vendar, da človek ravno tam, kjer je

vzkliko krščanstvo, katero je rodilo pravo demokracijo, začne skoraj dvomiti, ali je res upravičena socialna enakost. Evropejec, tudi ako je najboljši kristijan, se ne more otresti čuta, da stojijo prebivalci vzhodnih krajev globoko pod njim in sicer duševno kakor telesno. In ravno ta čut je kriv, da Levantinci niso pleme, katero bi ustvarilo civilizacijo na zdravi podlagi. Kupčija s sužnjami in sužnjicami je sicer po zakonu prepovedana, ali vendar je Levantincu vsak priprost človek suženj, katerega lahko izrablja, kakor hoče.

Kedar pridrdra voz, skočijo gobavi, zaviti v razcapane cunje na noge, šepajo uprti na brglje do voza in molijo v voz kosikraste posode za hrano. Otroci, pri katerih se tudi že kažejo simptomi gobavosti, pa tečejo za vozom in kličejo: »Moskovi, daj hljeba!«

Betezda.

Bili smo v getzemanskem vrtu. Menih, katerega je veselilo, da se je mogel z menoj pogovarjati v svojem maternem jeziku, italijanščini, mi je odščipnil z oljki nekoliko vejic. Peljali smo se skozi Ovčja vrata do cerkve sv. Ane, Marijine matere. Po tradiciji se je rodila Marija na onem mestu, kjer je sedaj cerkvena kript. V bližini je bil neki ženski monastir, v katerem je sveta Ana s postom in molitvami služila Bogu noč in dan. Ko je imela Marija tri leta, je bila sprejeta v tempelj Gospodov in po petnajstih stopnicah je šla v tempelj. Ticijan nam je prikazal ta prizor na sliki, nahajajoči se v beneški akademiji. Križarji so sezidali cerkev, katera se je prenovila v najnovejšem času. Slog ni niti gotiški, niti romanski, ampak prehodni. Notranjščina se odlikuje po svoji okusni priprostosti. Vsaka ladja ima svojo apsis.

(Dalje pride.)

Fran Wilhelmov

odvajajoči čaj

FRANA WILHELMA

lekarstva iz v. br. dvornega zdravilja

v Neunkirchen, Spodnje Avstrijske, se dobi v vsaki lekarni 1 zavitek za 2 kroni avstr. veljave.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno. Poštni zavoj — 15 zavitev 24 kron franko na vsako avstro-ogersko pošto.

V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Rimske toplice v Tržiču

(Monfalcone)

= in blatne kopelji =

priporočane po najboljših zdravnikih proti bolečinam v bedrih, revmatizmu, ženskimi boleznimi itd. itd.

Dopolnilno zdravljenje: z elektriciteto, tako zvano »tremolaterapia in masažo«. Posvetovalni zdravnik dr. G. pl. Camti.

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krašič

krojaški mojster v Vrtni ulici šte. 26.

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerne.

Ravnokar mi je dospelo sveže raznovrstno blago za nastopno pomladno sezono.

Izdelke iz lastnega blaga jamčim!

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce. Cene zmerne. Poštovalna pošta.

Samo za 60 kr. 1/2 kile gosjega perja.

To gosje perje je sivo, popolnoma novo z roko skubljeno gotovo za porabo, 1/2 kile stane samo 60 kr., boljše kakovosti samo 70 kr. Pošiljatev na poskusno s petimi kilogr. se razpošilja po poštne povzetju. J. Krassa, trgovina z postelnim perjem, Smichov pri Pragi (810). Zamena dovoljena.

Zahtevajte

moj astrovni cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštne proste

Hanns Konrad, tvornica ur in eksportna hiša Most št. 249. — (Česko).

Posestvo

v bližini Šempeterske postaje pri Gorici v obsegu 10 njiv dobro obdelane zemlje (veliki nasadi s sadnim drevjem) z velikim stanovanjem in gospodarskim poslopjem

se prodá takoj.

Pismene ponudbe je pošiljati na naslov: M. A. 33 na upravništvo »Soče«.

J. Zornik Gorica, Gosposka ulica šte. 7.

Priporočam toplo sorojkom svojo zalogo modnega blaga:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove, svilne zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solnčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podloge, sukanec, svilo, gumbe, vezenja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najbolj vrste, jopice za hribolazce, kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozorja

prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznajo najboljših modercev vsake cene.

Za birmance

in otroke: rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice; vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 30 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva trdke Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmjerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

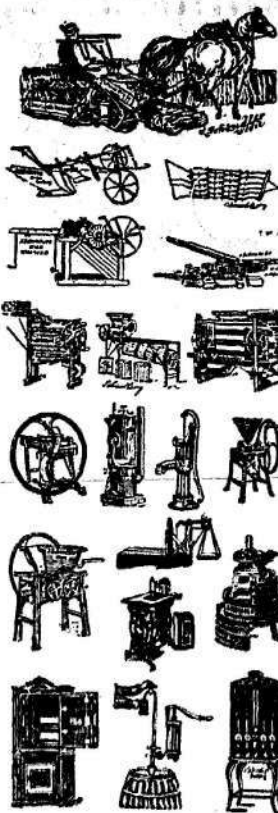
Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši
Gospodskih ulicah šte. 12.

Ivan Schindler Dunaj III./I.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe:

mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitlje, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroje za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klate, sesalke za vodnjake in gnojnice, železne cevi, vodovode itd.

od sedaj vsakomur po zopet zdatne znižanih cenah;

ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesalke za vino, gumijevе plote, konopljene in gumijevе cevi, stroj za točenje piva, škrinje za led, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje sodavode in penecih se vin, mline za dišavo, kavo itd., stroje za delanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, stebarske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestavov, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleperje, sedlarje, pleskarje, itd. itd.

Vse pod dolgotrajnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih! Tudi na obroke.

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko. Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prekupcem in agentom posebne prednosti! Piše se naj naravnost:

Ivan Schindler, Dunaj III./I.

Erdbergstrasse 12.

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst (žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznavni najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Nezaslišano! 385 komadov za samo gld. 190

1 kranj, garant. dobro in točno lahko 36 ur i oca ura, 1 eleg. double verižica, 1 krasna ovratna igla s Similis briljantom, 1 v ognju pozlačen prstan z imitiranim kamnom za gospode ali gospe, 1 krasna garnitura obstoječa iz zapestnih, ovratnih, in prsnih gumbov iz far. 3% double zlata, 3 pristne lanene žepne rute, 1 eleg. žepna pisalna priprava iz niklja, 1 lep toaletno ogledalo v toku z glavnikom, 1 fino vezan notes, 15 kom. krasnih razglednic, 72 kom. angleških peres in še 280 kom. različnih stvari, katere so v hiši koristne in neobhodno potrebne, zastoj. Razpošilje po povzetju ali v naprej poslanem denaru trgovska hiša.

C. Grüner, Krakovo št. 27.

Pri oddaji dveh zavrtkov dodam lep žepni nož z dvema rezili zastoj. Pri oddaji eno nego 2 zavrtkov dodam k vsakemu takemu po en tak nož. Za neugojajoče se takoj d. nar vrne.

Karol Draščik

pekovski mojster in sladčicar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporočam vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporočam se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljubljam solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Cene ure

Zlate in srebrne stvari od c. kr. punciranega urada preskušeno, z pismenim 3 letnim jamstvom za točni tek ur, oddaja po tovarniških cenah v akumetovarniška zaloga ur

Leo Latelner

Dunaj, I., Fleischmarkt 66.

Nikelj - remontirka za gospode fl. 2-50. Nikelj - anker - Rosko f - remontirka z emajliranim kazalom fl. 3-—. Gold - remontirka za gospode s 3 pok ovi bogato gravirana fl. 4-50. Pristne srebrne remontirke za gospode fl. 3-50.

Posilja se po povzetju. Neugajajoče se zamenja. Zahtevajte moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobnimi ur, zlatih in srebrnih stvari, katerega se brezplačno doposlje.

Veliko priznanih pisem.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: **Humbert Bozzini -- Gorica.**

„Goriška ljudska posojilnica“ vpisana zadruga z omejenim jamstvom

v Gorici.

Izguba.

II. Račun izgube

	K	v	K	v
Račun obresti:				
Izplačane obresti od hranilnih vlog			4775	76
Za leto 1902 kapitalizovane obresti od hranilnih vlog			58573	48
Za leto 1903 predplačane obresti od posojil			9277	44
V letu 1901 zaostale obresti posojil			21985	71
Plačane obresti izposojil (eskompt)			1389	19
Dividenda za leto 1902			7063	91
V letu 1901 zaostali kuponi			84	—
Račun inventarja:				
Odpis za obrabo pisarniškega inventarja 10%			598	06
Račun upravnih stroškov:				
a) Plače uradnikov in sluge	5770	—		
b) pridobinski in dohodninski davek	3790	74		
c) osebni davek	50	—		
d) rentni davek	836	21		
e) neposredne pristojbine	24	20		
f) prispevek bolniški blagajni	62	84		
g) donesek k »Zvezi«	200	—		
h) pravnemu konzulentu	1200	—		
i) nagrada denarničarju	1200	—		
j) poštne, poštni hran. provizije, kurjava, razsvetljava, tiskovine, inserati, časopisi, kolekovanje menjic in druge pisarniške potrebščine	3326	26	16460	25
Račun hiš:				
Davki, popravila, upravni stroški i. t. d.:				
1. hiše št. 7 v Gosposki ul. in št. 6 v ul. sv. Ivana	2265	67		
2. » » 14 » » » » 3 » » Vetturini	2500	64	4766	31
Račun dobička in izgube:				
Čisti dobiček za leto 1902			9252	03
			134.226	14

in dobička

Dobiček.

	K	v	K	v
Račun obresti:				
Prejete obresti in zamud. obresti od posojil ter uradnina			90573	29
Zaostale obresti od posojil			17962	62
V letu 1901 za leto 1902 predplačane obresti od posojil			7951	62
Obresti od nalož. denarja v drugih denarnih zavodih:				
Vzdignjene	2369	50		
Nevzdignjene	8	—	2377	50
» obresti pri poštni hranilnici za l. 1902			7	08
Obresti vrednostnih listin:				
Vzdignjene za l. 1901 K 84.—				
» » » 1902 » 420.—	504	—		
Nevzdignjene	324	—	828	—
Račun vrednostnih listin:				
Kurzna diferenca: Dobiček za leto 1902			682	—
Račun vstopnin:				
Vplačane vstopnine v letu 1902			147	—
Račun uradnih stroškov:				
Vplačani uradni stroški v letu 1902			2155	09
Račun prispevkov za rezervni zalog:				
Sprejeti prispevki v letu 1902			1286	86
Račun hiš:				
Najemnina:				
1. hiše št. 7 v Gosposki ul. in št. 6 v ul. sv. Ivana	5172	—		
2. » » 14 » » » » 3 » » Vetturini	5083	08	10255	08
			134.226	14

Aktiva.

III. Bilanca

	K	v	K	v
Račun posojil:				
Stanje 31. decembra 1902			1443030	10
Račun nalož. denarja v drugih denarnih zavodih:				
Stanje 31. decembra 1902			49120	63
Račun poštne hranilnice:				
Stanje 31. decembra 1902			2195	15
Račun pro diversi:				
Stanje predplačanih ekspenzarjev 31. decembra 1902	381	53		
Stanje predplačane zavarovalnine 31. decembra 1902	113	92		
Stanje izdanih prehodnih zneskov 31. decembra 1902	346	26	841	71
Račun vrednostnih listin:				
Stanje 31. decembra 1902			16556	—
Račun inventarja:				
Stanje 31. decembra 1902			5382	53
Račun raznih obresti:				
Stanje 31. decembra 1902:				
Zaostale obresti od posojil	17962	62		
Nevzdignjene obresti nalož. denarja pri drugih den. zav.	8	—		
Nevzdignjene obresti pri poštni hranilnici	7	08		
Nerealizovani kuponi vrednostnih listin	324	—	18301	70
Račun hiš:				
1. hiša št. 7 v Gosposki ul. in št. 6 v ul. sv. Ivana	79600	—		
2. » » 14 » » » » 3 » » Vetturini	63043	20	142643	20
Račun blagajne:				
Gotovina 31. decembra 1902			21173	98
			1,699.245	—

za leto 1902.

Pasiva.

	K	v	K	v
Račun deležev:				
Stanje glavnih deležev 31. decembra 1902	128740	—		
Stanje opravičnih deležev 31. decembra 1902	286	—	129026	—
Račun hranilnih vlog:				
Stanje 31. decembra 1902	1420433	22		
Kapitalizovane obresti za leto 1902	58573	48	1479006	70
Račun raznih obresti in dividende:				
Za leto 1903 predplačane obresti od posojil	9277	44		
Nevzdignjena dividenda do 31. dec. 1902 K 260425				
Narastla za leto 1902 » 706391	9668	16	18945	60
Račun rezervnega zaloga:				
Stanje 31. decembra 1902			63014	67
Račun dobička in izgube:				
Čisti dobiček leta 1902			9252	03
			1,699.245	—

V Gorici, dne 31. decembra 1902.

Načelstvo:

Dr. Dragošir Treo, Anton Pečenko, Andrej Kopač, Ferdinand Seidl, Dr. Rudolf Gruntar.
predsednik, namestnik, denarničar.

Nadzorstvo:

Fran Blažon, A. Gabršček, Dr. Henrik Tuma, Josip Pavletič.
predsednik, zapisovalec.